

309063 ప త్రి ది న ము ప క టిం ప (బడుగు)

VOL. 4, } టెన్న్ వట్టణము 1917 సం॥ ఏ ప్రలునెల 12 వ తేది గురువారము } No. 10
నంపుటము. ౪ } పిం X శ నా మ సం వ త్స ర వై త్ర మా స బ హు శ వ ష్టి ౬. } సంచిక ౧౦

నో టీ సు.

క్రొత్తగా రయినములు కట్టబోవువారికి
మంచి తరుణము.

సెకండుహాండు హైప్రిఫర్ అలగ్జాండరు
యాంగు స్టీము యింజన్ అమ్మకమునకు
సిద్ధముగ నున్నది.

18 అం॥ సిలండ్రు స్టోక్సు 36 అం॥ 25
గుట్టముల పవరు పై వీలు 10 అడుగులు.

స్పీసు 16 అం॥ మరమతుల అవసరము
లేక సరియైన స్థితిలోనుండి బాగుగ పని
చేయుచున్నది. (738)

వలయు వారు యీ క్రింది అడ్రెస్సుకు వ్రాయవలెను:-
గ్రంధి బంగారాజు, మేనేజింగు ప్రొఫ్రయిటరు.
శ్రీ లక్ష్మీవృషింహ రాయసు మిల్లు, రాజమండ్రి.

126 చిన్న పురుగులు 100

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, జోడి యగుట, వెండుకొలుడుట,
పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన
గలుగును.

Don't Let 'em Dig

“కామినియా నూనె”

సహాయమును సంపాదించును. చుండును జోగట్టును
వెండుకలను రాలివేయును. పుర్రెచుండును జోగట్టును.
శలకట్టుకు పరిమళ గుంభద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస
మున, పడకుదు.

శల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0   వి. పి. రు. 0—4—0
   3-కి రు. 2—10—0   వి. పి. రు. 0—7—0

ఉ చి త ము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్ధజాబ్బిటి,
వంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత
వానె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—
అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెని,
నెం 155, జామ్నామసీదు వీధి, బొంబాయి.

చుద్రాను యేజులు:— మెహతాపురమత్తం యార్జీ,
29, వైసాబజారుకోడీ, మదరాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ చందాదారులకు
మ న వి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ 8-వ సంవత్సరాదిసంచిక ఏప్రిలు
రెండవవారములో తప్పక వెలువడును. కావున
నాలోపుగ అవసరము లేనట్లు మాకు చెలిపిన
వారికి తప్ప, తక్కిన వారందరికి, సంచిక కావలసి
యుండిన ట్లెంచి సంచిక కిమ్మతుకు సంచిక నె
వి. పి. గ సంపెదము. కావున వి. పి. వైకమును
చెల్లించి సంచికను నైకొన ప్రార్థితులు. సంచిక
యనవసరమని జోచినవారు, తమ యుద్దేశ్యమును
మాకు తెలిపి, వి.పి. ఖర్చుల నష్టమును తొలగింప
ప్రార్థితులు. ప్రతిదినమునను 500 కంటె నెక్కు
వగ పోస్టువారు తీసికొనరు. కావున ఆలస్యమయిన
దని త్వరపడి యుత్తరములు వ్రాయకుండ ప్రార్థితులు.

పత్రికాధిపతి.

A Magic Cure for Scorpion Sting.
సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(8జిల్లెట్ట (టేడు మార్కు) 536

దుఃఖమునో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి మటుంబమునం చుండ
వలసిన ఔషధము. ఆంగ్ల,
యానాని, జేజీయ వైద్యులచే పొగ
డ గాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లుంచినను మందు గుణముమాడదు,
లేలనకు మాత్రమే కాక ఎలుక,
కుక్క, నామ, జిట్టి మొదలగు
విషజతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0.8-0
సోప్రేజి 0.8-0. 1 దబ్బా పాకెట్ట
వెల రూ 5.0-0. సోప్రేజి వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోప్రేజి ఇనాం.
వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెని,
1/6 వెంకటేశమెట్రి వీధి, సాకారుపేటసోడ్డు, మదరాసు.

అ మృ తాం జ న ము.

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధౌషధము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల బార
దోలును. వాయువు
పోట్ల పోగొట్టును.

నువాసనగలిగి యుండును.

ప్రసియింట నుండదనినది.

వనమూలికలచే హిందూదేశమందంతట
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, ఆండ్ మదరాసు.

భిషగవాయిలవాడ శ్రీమాన్ కిశోర్ ప్రసాదులు.

ఆంధ్రాంధ్రేయ భాషలలో ప్రచురమైనది.

భిషగవాయి పండిత హెచ్.సుబ్బారాయశాస్త్రి

ఆహారములు - ప్రథమభాగము.

6971, సోమసుందరు మొదటివీధి, కింక్రావాడు.

ప్రతి మామూలముల కొక్కతూర ప్రచురమును.
ఆయుర్వేదోదయ గ్రంథమాల చందాదారుల కుచితముగ
పంపబడును. చదాం సంవత్సరమునకు రూ. 1—0—0.
జనాల్మప్రకృతిచట్టముల చక్కగ గ్రహించి జేహోగ్య శిథిలిని
బడచుటకు వలయు యావద్విషయము లీ ప్రచురముల
మూలకము బోధింపబడును. కావున గృహస్థులకును, విద్యార్థు
లకును, శ్రీలకును అత్యవశ్యకముగ నుండును.

హిందూగృహ వైద్యము. గ్రంథమాలయొక్క ప్రథమ
ప్రచురము. దీనివెల అణాలు 8   747

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట
వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు
పడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధ
ము మానును. 25మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0.

మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును,
కండ్లకు చలువజేయును వెండ్రుకలు పెరుగును.
వెండ్రుకలు గాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
దేరుచు. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి.

ఆ త్త జి జ్ఞా సా

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి,
దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

చిన్నతైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

నేపాళజేశపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
గోరోజనము, మంచిది	7-0-0
ఆదిపచ్చికాన శేక జున్ను తులం 1-కి ...	3-8-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ	0-10-0
పచ్చకర్పూరం	2-0-0
బాలామృతము సీసా 1-కి	0-12-0
మండుకు నూనె సీసా 1-కి	0-6-0

అమృతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీరేణుకోడు, బొంబాయి.
   } 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు
జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును.
వెల 0-4-0 మాత్రమే పోప్రేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

పార్లమెంటు సభలు

ప్రజా ప్రతినిధి సభ.

ఏప్రిల్ 22.

నిష్పంధ ప్రాతినిధ్యము.

మెకల్లం స్పీకరు గారు హిందూజాతీయ కార్యదర్శినిట్ల డిగిరి:— ఫిజిలో నిష్పంధప్రాతినిధి పద్ధతి ఇక 5 సంవత్సరముల కాలము జరుగగలదని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు ఫిజిలో ల అధికారులకు నమృతము చెప్పిరా? గతి సంవత్సరపు మార్చి కెలలో నిష్పంధప్రాతినిధి వ్యభిచారమునకు సుగమముగా మార్గమును దానిని సాధ్యమైనంతవఱకు మాన్పివేయవలయు ననియు హాడ్డిజి ప్రభువుగారు చెప్పియుండిరగా? ఇట్టి సం దర్భమున ఫిజిలో ల యజమానుల కెల్లు నమృత మీయ గలుగుదురా?

ఫేంబల్లెను గారు:— ఈసందర్భమున హిందూజాతీయములో ని ప్రజాభిప్రాయమును కష్టించుచున్న కనపడుట నా యిష్టముకాదు. నిష్పంధప్రాతినిధి వ్యభిచారమునకు మార్గముని భారతీయ విద్యార్థుల యభిప్రాయముని హాడ్డిజి ప్రభువు గారు తెలిపియుండిరి. నిష్పంధ పద్ధతికి బదులు అధినివేశములకు కూలీలను పంపు పద్ధతిని కేంద్రీకరణి నేర్పఱుపవలయును. అధినివేశ ప్రభుత్వమువారితో గలసి యోచించి క్రొత్త ఏర్పా ట్లను జేయవలెను.

5 సంవత్సరముల కాలములో ఈ మార్పు తప్పక జరుగవలెనని మొదట ననకొంటి మి. కాని అంతకు ముందే జరుగవచ్చునని మాయభిప్రాయము. ఇంతలో ఇప్ప టికే అధినివేశ కానముల మార్పులవలన కూలీలస్థితి కొంత వఱకు బాగుపడినది. ఈ విషయమున అధినివేశ ప్రభుత్వముల న్నియు మనకు తోడ్పడినది. వానికిని అధినివేశ కార్యదర్శిని నా యభివందనముల నర్పించెదను.

మార్పు అభిప్రాయాని భారతీయులు

మెకల్లం స్పీకరు గారు— బ్రిటిషు ఇండియా ప్రజలు జాంజిభారు, మొంబాసాలకు వెళ్లకూడదని ప్రకటించబడి నదా? ఈనిష్పంధము బ్రిటిషు ఇండియా ప్రజలకేనా లేక ఇంకెవరికైనను వర్తించునా? అట్లు వర్తించని ఎడల ఈ భేద దృష్టికి కారణమేమి?

లాంగు గారు— సాధారణముగా నందఱికిని వర్తించు నిష్పంధములు తప్ప ఇతర నిష్పంధములు ప్రత్యేకముగా భార తీయు లున్నట్లు నాకు తెలియదు.

ఈ ప్రశ్న కాధార మేమియో తెలియజేసినయెడల విచారణలు సలిపెదము.

ఏప్రిల్ 26.

ప్రజా ప్రతినిధి సభ

పాన్ నెనై గారు— 1907 వ సంవత్సరపు సంధికి దరి మిలా పారశీక దేశమునందు బ్రిటిషు రష్యను ప్రభుత్వముల యధీనమున ఉన్న విషయములనుగూర్చి క్రొత్త ఏర్పాట్లపై న జరిగినవా? క్రొత్తయేర్పా ట్లపై న జరిగియే యుండవగు నెడల అవి పాశ్చాత్య సామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్యమునకును అధికా రానుభవములకును భంగపాటు కలిగింప వుండగలవా?

బాల్గు గారు - 1907 వ సంవత్సరపు ఆంగ్ల రష్యను సంధి ఇంకను అచటలొ నున్నది. దానిని సవరించుటకు శయ దగు మార్పులవలన పాశ్చాత్య సామ్రాజ్యమున కేమియును భంగము కలుగదు.

ఏప్రిల్ 28

ప్రజా ప్రతినిధి సభ

సెన్సె గారు:— ఇటీవల హిందూజాతీయమునందు జరిగిన రాజ్యాధిపత్య విషయముల విచారణలందు న్యాయవిచారకు లందఱును బ్రిటిషువారేనా? భారతీయన్యాయవాది కేమైన నధికార మున్నదా? న్యాయ విచారకుల తీర్మానములలో న్యాయవాదియును నేకీభవింపవలసిన యగత్యము లేదా? అట్టిన్యాయవాది అధికారము జడ్జిపంటిదియాలేక ప్రభుత్వో ద్యోగవంటిదియో? ఈవిచారణలు రహస్యముగా జరిపింప బడినవా లేక బహిరంగముగా జరిపింపబడినవా? ముద్దయిలు తమ ఇష్టమునచ్చిన న్యాయవాదుల నెన్నకొనుటకువారికి స్వా తంత్ర్యమునుబడినదా?

ఫేంబల్లెను గారు:— న్యాయవిచారకులు ముగ్గురున్న యెడల వారిలో నిట్లు బ్రిటిషువారు. తక్కినయెడల భారతీ యును. అందు సాధారణముగా ప్రభుత్వోద్యోగి కాదు. అతని యధికారము జడ్జి అధికారమునంటిని. అతడు తక్కిన ఇద్దరితో సమానాధికారముగలవాడు. అతనివాదమును ప్రబలమైనదియే. బ్రిటిషు న్యాయవిచారకుల తీర్పులతో నతడు నేకీభవించును. విచారణలు బహిరంగముగా జరుగును. ముద్దయిలు తమ ఇష్ట మునచ్చిన న్యాయవాదుల నేర్పఱుచుకొనుటకు వారికి స్వా తంత్ర్యము గలదు.

ఆంధ్ర మహాజనసభ

(0)

అధ్యక్ష నిర్ణయము.

I

అయ్యో, ఆంధ్ర మహాజనసభాధ్యక్షత పదవికి ఆర్డులని కొందరు కొంతమంది నెట్లల పేర్లును పత్రికలద్వారా సూచించి యున్నారు గాని, ఆంధ్రోద్యమమున మహోద్యమము ఎవ్వోట పుట్టెనో అట్టి గుంటూరు నుండలమును, ఎవరి ప్రాపకముచే, నెవరి నిరంతరపరిశ్రమచే, నెవరి దృఢనిశ్చయముచే నెవరి కార్య రీతిచే నీ యోద్యమము ఉన్నతిస్థానమునకు వచ్చెనో అట్టి, గుంటూరు పట్టణమును, పట్టణములోని, ప్రముఖులను ప్రము ఖులలోకెల్ల, ప్రముఖుండగు, శ్రీయుత కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి నామమును స్మరించువంతుల కడుంగడు చిత్రము, ఆశ్చర్యము, వీరి నిరంతర శ్రేకారాధన, వీరి సామర్థ్యము వీరిపట్టుదల, వీరిప్రతిభ, ఆంధ్రలోకములో, అందు విద్యా కంతులలో, నెరుంగనివారు, ఉండరని నానమ్మకము. కాన, ఈసంవత్సర సభకు, ఆంధ్రులే ఆనందమైకవో, వీరినే అధ్యక్షునిగా నియోగించుట, మనధర్మము.

ఇటీవల గుంటూరు ఆంధ్రుడు, ఆంధ్రపత్రికలో తెలిపి యున్న ప్రకారము ఆంధ్రపత్రికాధిపతులగు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగా రెంటియు అర్హులనుటకు సందియము లేదు గాని, కృష్ణానుండలము పక్షమున, గత సంవత్సరము, గౌ. రావు బహదూరు మోవ్వ రామచంద్రరావు పంతులవారికి యావరని, లభించియుండుటచే, నీసంవత్సరము, మరియొక నుండలమువారికి యిచ్చుట న్యాయముని తోచుచున్నది.

ఇంతవరకు విశాఖపట్టణం, గోదావరి, కృష్ణా, చిత్తూరు నుండలములవారికి వరుసగ, అధ్యక్షతపదవి, లభించియున్నది. కాన, యీసారి, యీపదవిని, గుంటూరువారికి యిచ్చుట న్యాయమనియు, విధియనియు సూచించుచున్నాను.

ఆంధ్రోద్యమము దేశమంతట వ్యాపింపజేయుట, మొదటి పని. అందుకు సాధనము. మన మేయేభావల వారికి ప్రత్యేక రాష్ట్రాని మనవరమని, తలంచుచున్నామో, అట్టి భావనాయు కుని ఒక్కొక్క సంవత్సరము, అధ్యక్షతపదవి మలంకరించునటుల చేసి వారివారి రాష్ట్రములలో, ఆంధ్రోద్యమము కలుగజేయ వలెను. వీలైనచో, మన నాయకులను పంపించి దేశమంతట ఉపన్యాసము లిప్పించి, పత్రికలలో వ్రాయించి, దేశనాయకు లందరిచేత, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాని నిర్మాణ మనవర మనిపించవలెను. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు, నులభముగా మనప్రాధన మంగీకరించి, మనకోరిక సఫలము చేయుదురు. ఈ వత్సరము నకు, మళ్లెనో దేశనాయకుడగు, దివాన్ బహదూరు కరుణా కర మీనన్ గారిని గాని, ద్రావిడదేశ నాయకులగు, గౌరవనీ యులైన రంగస్వామి అయ్యంగారిని గాని, గౌరవనీయులగు, చిదంబరనాథ మొదలియ్యంగారినిగాని, లోకమాన్య ఖరం చందు గంధి, మున్నగు ప్రముఖులలో నొకరినిగాని, ఆహ్వా నముచేసి, అగ్రాసనాధిపునిగా నొనర్చుట, ఆనందము, అత్యంత లాభకరము.

చెన్నై పురి.

మిజల సుబ్రహ్మణ్యము.

సర్ జె. డి. రీసు గారు— యుద్ధమునకు ముందు జర్మ ను లనుభవించుచున్న అధికవాతాపరాధి సౌకర్యముల సంద ర్భమున యుద్ధానంతరము హిందూజాతీయ ప్రభుత్వమువారి కెట్టి చర్య తీసికొన వలచుచున్నానో చెప్పగలరా? శత్రువుల సంద ర్భమున ఆశియాఖండమునందున్న ఇతర ప్రభుత్వములు తీసి కొనదలచినచర్యయే తీసికొనవలయునని యోచించుచున్నారా?

ఫేంబల్లెను గారు— కొంత కాలముక్రిందటినుండి ఈవిష యమునుగూర్చి నేను కడుజాగ్రత్తతో హిందూజాతీయ ప్రభుత్వ మువారితో యోచించుచున్నాను. హిందూజాతీయ ప్రభుత్వము వారిపక్షము రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల యొక్కయు అసాధికార ప్రముఖుల యొక్కయును అభిప్రాయముల నరయుచున్నాను. ఈసందర్భమున ఇంకేమియు నేనిప్పుడు చెప్పజాలను.

మార్చి 1.

తురుష్క దేశములోని ఖైదీలు.

వార్విక్ బ్రూక్సు గారు— బ్రిటిషువారియొద్ద తురుష్క ఖైదీల నేకులుగలరు గదా? ఈఆధారముతో తురుష్క దేశము నందున్న బ్రిటిషు, ఇండియన్ ఖైదీలస్థితులనుగూర్చి తురుష్క ప్రభుత్వము వారి నడిగి తెలిసికొందురా?

జె. ఎఫ్. హోపు గారు— తురుష్క దేశమునందు మనకు తెలియజేయ బడకున్న హిందూజాతీయ ఖైదీలను గూర్చియు, బ్రిటిషు ఖైదీలను గూర్చియు తెలిసికొనుటకు ప్రభుత్వము వారు సర్వప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. ఏప్రిల్ 21 తేదీని ఈ విషయమును గూర్చియే బార్టిలాంబర్డుగారి కిచ్చిన జవాబుకంటె ఎక్కువగా ఇంకేమియు చెప్పజాలను!

II

అయ్యో, ఈ మధ్యను తమ పత్రికకు ఆంధ్రమహాజనసభా కార్యదర్శిగారు వ్రాసినబాబును చూడ గాబోవు సభాసభా పు టకు జూన్ 23 తేదీ మార్చి జూన్ 2 వ తేదీని జరుపుటకు నెల్లూరిలోని యాహ్వాన సంఘమువారు నిశ్చయించినట్లు కనబ డుచున్నది. జూన్ తే 2 ది యాంధ్రమండలములోని వారి కచ్చేరీలకు సదుపాయముగ నుండదని వారు నమ్మియుండియు మైప్రకారం తీర్మానముచేసినట్లు వ్రాసి నారు. ఇందును గూర్చి నేను లోకగడ ఒకబాబు వ్రాసియుంటిని. నావలెనే యితరులు కొందరు వ్రాసియుండిరి. గంబా, విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలలో మునసుల కోర్టులు చాలవరకు జూన్ తే 4 వీని తెలువబడు ననియు అందుచేత మే ఆఖరు వారమున సభ జరిపిన అందరికి సదుపాయముగ నుండునని వ్రాసితిని. జూన్ 2 వ తేదీని సభ జరిపినయెడల సభకు వెల్లె జూన్ తే 4 దికి తిరిగివచ్చుట కనవకాశము. మునసులు కోర్టులలో పనిచేయుచున్న న్యాయ వాదులు సభకు రావీలు పడదు. జూన్ 2 తేదీకి మార్చి న పుడు నురి 8 రోజులకు ముంతుకుమార్చి 2 తేదీతో సభ అంత మయ్యేట్లుట ఏర్పాటుచేసిన చాల సదుపాయముగా నుండి నెల్లూరు ఆంధ్రమహాసభ యిదివరకు సభలవలె అనేకప్రతి నిధులతో విశేష జయప్రదముగ జరగగలదు. లేనియెడల అనేకుల యుత్సాహభంగము గలుగుటయెగాక, సభాచర్య యందు తానూము, ప్రతినిధుల సంఖ్యయు చాలవరకు తగ్గును. అట్లు అధ్యము 3 రోజులు ముందుకు మార్పుటకు ఆహ్వాన సంఘమువారికి నుండెడు ప్రతిబంధకము లేవియో యవి అని వార్యములో వినగోరుచున్నాను. ఈవిషయము ఆహ్వాన సంఘమువారు పూర్తిగ నాగోచించి లేదే మార్పుదురని నమ్మి చున్నాను. ఆంధ్రమహాసభాచర్య మామూలుసభలవలె జరు పుటయు మార్పులేమైనా చేయవలెనా యను విషయమును గూర్చి యభిప్రాయములు వినగోరి యున్నాను. విశేషముభి ప్రాయభేదములున్న యంశములపైని మాత్రమే చర్చ జరిపి యభిప్రాయమున్న యంశముల తీర్మానములను చర్చలేక యంగీ కరించి సభలో విశేష కాలవ్యయము లేక పని జరిపించవలెను. కొన్ని ముఖ్యాంశములను గూర్చి అప్పటికప్పు డుమాచేసి నోటి యుపవాసము లిచ్చుపద్ధతి వీలయినంతవరకు తగ్గించి పేరుపొందిన వ్యాసములు తప్ప యితరసాధారణ వ్యాసములు వ్రాసి ముందుగా తయారుచేసిన వ్యాసములు చదువవలెను అట్టివ్యాసములు సభానివేదికయందు ప్రచురించవలెను. సభ రెండు రోజులా మూడురోజులా యను విషయము గూడ నాలోచింప దగియున్నది. సభాచర్చ 2 దినములతో ముగిం చుటకు వీలయినను గత సంవత్సరము కాశీనాథలో జరిగినమా దిని ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు మొదలైనవార రసోన్మత్త స్నేహ సంపాదనకు ఏర్పాటు జరుపవలెను. ఇది గాక ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయమును గురించి దొరతనమువారి దిచ్చిన యభిప్రాయ మును జూడ మనము కొంత పనిచేసిన వారది యనావరణచే యక యంగీకరించేటట్లు కనబడుచున్నది. కనుక గాబోవు. నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి యుపవాసము లిచ్చు పద్ధతియే గాక యొకపూట దాని కార్యక్రమము అందుకు సభకు విచ్చేయువారంతకు తమ శక్తికొలది చేయు ధనసహాయము, ధనము యితరత్ర ఆనగా సభకు రానివారివల్ల రాబట్టుమాగ్గము తప్పక యాలోచించి నిశ్చయింపవలెను. ఆంధ్ర మహాసభ యొదవ సంవత్సరమునైన కొంతకాల్యత మయిన పని కనపర్చనియెడల యందలి వ్యయము సార్థకము కాదన వచ్చును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, అన్వేష్య స్నేహసంపా దన, 2 వ రోజున జరిగి సభ 3 వ రోజున ముగింపవలెను.

సభాధ్యక్షతను గూర్చి కార్యదర్శిగారు వ్రాసిన మహా నీయులలో నెవరైనను సరియేగాని యాంధ్రవిశ్వవిద్యా లయ ప్రశంసాముఖ్యము గనుక ము. వేంకటపతి రాజుగారు గాని, కోపల్లి హనుమంతరావు గారుగాని, రామలింగారెడ్డి గారుగాని, యేర్పడిన బాగుండును.

అయలసోమయాజుల లక్ష్మీనారాయణరావు. బి.ఏ. ఫిజ్యుక్రమ స్థిడరు, రాజాం.

కృష్ణాజిల్లా అంగలూరులోని బాలసరస్వతి భాండా గారపు పంచమవార్షి కోత్సనము, చిలకమర్రి, లక్ష్మీనరసింహము గారి యాజమాన్యముక్రింద 1 వ తేదీని జరిగినది. భాండాగార స్థాపకులలో నొకరును కీర్తిశేఖులునైన పొట్లూరి వేంక టేశ్వర చంచయ్యగారి ఛాయాపటమును 11 గంటలకుజరిగిన సభయందు బహిరంగపరచిరి. తదనంతరము వార్షికోత్సనము యథావిధిగ జరిగినది.

కృష్ణామండల సంస్కరణ సభ

19 వ సమావేశము

(మా ప్రత్యేక విశేషమును యొద్దనుండి)

జన్మస్థాన పేట ఏప్రిల్ 9 ఉదయము, గం 8:— నేటియందు యము 8 గంటలకు పందొమ్మిదవ సంస్కరణ మహాసభ డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి యాధిపత్యముక్రింద కూడినది. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుగారు తమ యుపన్యాసమునందు, ఇప్పడు మన సంఘము నందు జరుగుచున్న దురాచారములను గూర్చియు, ప్రాచీన కాలమున సదాచారములగు నుండినవి ఇప్పటికి దురాచారములుగ ఏ ప్రకారముగ మారినవో ఆ విషయములను గూర్చియు, మన జాతీయాభివృద్ధికి ఈ దురాచారముల నెట్లు మార్చిన బాగుండునో ఆ విషయములను గూర్చియు, సభయొక్క ప్రాముఖ్యతను గూర్చియు, వర్ణభేదములనను అతిబాల్య వివాహములను ఇంకను ఇతర విషయముల వలనను గలుగుచున్న నష్టములనుగూర్చి విపులముగా జెప్పిరి.

పిమ్మట ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింపవలె నని గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు ఉపపాదించగా వల్లారి నూర్య నారాయణ రావుగారు ఆమోదించిరి. అంతట అగ్రాసనాధిపతిగారు లేచి తమ గంభీర పన్యాసమును జరిపిరి. (దానిని ఇదివరకే ముద్రించితిమి.)

భోజన సమయములయందు దృష్టిహీనమును నిరసించుచు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానము చర్చకు వచ్చినపుడు, ఆచార వ్యవహారములందు సమానత్వము గలవారలు భుజింపవచ్చునని గాని ఇతరులు భుజింపరాదని ఎన్. సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు లేచి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నిట్లు జెప్పిరి “తీర్మానమును ఉపపాదించిన ముగ్గురును మూడు విధములుగ జెప్పిరి. సత్యనారాయణగారు, చెప్పినది సరిగాలేదు. మాంసము తిననియెడల బలము లేదు. బ్రాహ్మణులు మాంసమును పూర్వమునుండియు తినుట లేదు. మేము తినుచున్నాము. మాంసము తినని వారే దేశమే లేదు. మాంసము తిననియెడల పౌరుష మే పోవును. వీరత్వమే నశించును. దేశమున కంతకును సంబంధించిన సమయములో అందరను కలసి తినుట కభ్యంతరము లేదు. కాని ఇప్పుడట్టి సమయము రాలేదు. దేశసంతోష సమయమునందు నేను మూలాడికో తినుట కేమియు అభ్యంతరము లేదు. కాని ఈ రోజున బ్రాహ్మణునితో గూడ భోజనము చేయును. అందుచేత నే నీ తీర్మానమును ఆమోదింపను”.

అంతట కొడారి శివరావు కృష్ణారావుగారు లేచి తీర్మానమునకు ప్రారంభమున “దేశాభివృద్ధికి అవసరమైనప్పుడు” అని చేర్చువని సవరణను ఉపపాదించిరి. ఈ సవరణను ఆమోదించుచు దంటు సుబ్బావధానులుగా నిట్లు చెప్పిరి. “భోజనప్రతి భోజనమువలన ఐకమత్యము కలుగునని చెప్పటకు మీరులేదు. అట్లయిన ఒక యింటి యింటి అనేక వత్సరములు ఏకకంచమున తినిన సోదరులకు విరోధములు లేకనే పోవును. కార్యసాధనమునకై దేశాభివృద్ధికై భోజన ప్రతిభోజనముచేసిన తప్పలేదు. కర్మమునకు ఆపత్తు సంభవించినప్పుడు దీనికి తప్పలేదు”

అంత పురాణం నూరికాశ్రి గారు ఈ సవరణను అంగీకరింపక ఆలంకారమునే అంగీకరింపవలసినదని యుక్తియుక్తముగ జెప్పిరి. “మాంసాహారము తినువారే బలవంతులను గంగతులు సరియైనవి గావు. రహస్యార్థమందు చెందు నేటలు ఒక్క “కాసుక్కు” తిను రహస్యదేశస్థులు గిద్దెకు విద్యయును తిను జపానుదేశీయును చంపలేదా? కావున ఆవాదమునిలవదని” నూరికాశ్రిగారు వాదమునందు జెప్పిరి.

అప్పుడు అగ్రాసనాధిపతిగారు సవరణను “ఓటు” నకు పెట్టగా ఎక్కువవంది సవరణను అంగీకరించిరి. కావున సవరణ అంగీకరింప బడినది.

బాల్యవివాహములు శాస్త్రమునకు వ్యతిరేకము గుటయే గాక, దేశమహాదౌర్భాగముల కరిష్టదాయక మనియు, బాలికలకు రజస్వలాంతరమునను, బాలికలకు 20 సంవత్సరముల వయసు గడచిన వెనుకను వివాహములు చేయవలయుననియు, నలుబది సంవత్సరముల వయసుగలవారు అంతకన్న వయస్సు మీరినవారును యిరువది సంవత్సరముల వయస్సుకు తక్కువగల శ్రీమతులు వివాహ మాడగూడదనియు, వరకులములు శాస్త్రములకు వ్యతిరేకము లనియు సంఘమున కరిష్ట మనియు

అందరు కలసి వివాహములందు వరకులములు లేకుండ చేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయవలయు ననియు సభవారి యభిప్రాయము.

వైతిర్యాసమును బారు కృష్ణారావుగారు ఉపపాదించగా దంటు సుబ్బావధానులుగారు ఆమోదించిరి. అంతట ఆరగల వేంకట రంగయ్యగారు లేచి ఈ తీర్మానమునందలి మొదటి “కాజు” నకు అంగీకరింపక దానికి వ్యతిరేకముగ నిట్లు చెప్పిరి. “అతిబాల్య వివాహములు మానుచుని పెద్దలు చెప్పినచే కాని చేయరు. అట్లు మానుటకు మీరుపడవని అందరికిని తెలిసియే యున్నది. బాల్యమున వివాహము చేయుటవలన నష్ట మగు పడదు. ఏలయున వివాహము చేసినంత మాత్రముననే గర్భాధానము చేయ నక్కరలేదు. కావున వివాహమును బాల్యము ననేజేసి గర్భాధానముమాత్రము ఎక్కువవయస్సు వచ్చిన పిమ్మటనే చేయవచ్చును. “ఓటు”నకు పెట్టగా అసలు తీర్మానమునే అందరను అంగీకరించిరి.

త్రాగుడును, ఘోషావధిని, బోగము మేళములను, సభ వారు నిరసించి విదేశీయమును, ప్రోత్సాహపరుపవలయునని తీర్మానించిరి.

మనూరేండ్లు గడువని పిల్లలు మద్యపానము చేయ గూడదనియు చుట్టలు లోనగు మత్తుపదార్థములను ఉపయోగింపగూడదనియు చట్టగృహము చేయవలసినది తీర్మానించి దేశీయులెల్లరు దయాకృతి హృదయములై దిక్కులేని బిడ్డలను శరణాలయములను స్థాపించుటకు ప్రయత్నింపవలెనని సభ వారు జనుల నుద్దేశించిరి.

బాల వింతతువుల వివాహములను సాంఘికతలందరు అంగీకరింప వలయు ననియు, అందుల కభ్యంతరములు చెప్పక అట్టి వివాహములు కొనసాగుటకును జయప్రథము లగుటకును, అందరు శక్తివంచనలేక తగిన సహాయము చేయవలయుననియు, నిర్బంధకేళ ఖండనము, క్రూరము, అశాస్త్రీయము, అనాగరికత యనియు, అట్టి ఆచారమును విడిచివేయవలయుననియు, వింతతువులు తమ దీరపోషాపైకై విద్య చేర్చు కొనుటయ కాక వారి జీవితాదర్శమును సంప్రాప్తి చెందుటకు ప్రయత్నించుటకును, తగిన వింతతు శరణాలయములను నిర్మించుటకై దేశాభిమాను లందరు ఉత్సాహ భరిత సహకారములై తోడ్పడవలయు ననియును సభవారి అభిప్రాయము.

సంఘసంస్కరణ సభలు అనుకూలమైన ప్రదేశము కాలము యోచింపకుండ రాజకీయ సభలతో పాటు ఆసుబంధముగ జరుపబడుటచే ఉభయసభల కార్యక్రమము సరిగా నెరవేరుట లేనందున సభల యుత్సాహము క్షీణింపకుండ జేయును దేశముతో నీ సభలను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా జరుపుటను గూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని యట్లు గావించుట ప్రయత్నములను సులువుటకై ఈసంఘసంస్కరణ సభకు కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుగారిని సభవారు నియమించిరి

తీర్మానములైన పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతి అంత్యోపన్యాసముతోడను, మదనములతోడను సభ ముగిసినది.

ఒక విశేషము డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కడప డిస్ట్రిక్టు బడ్జెటు తాలూకా పోరు మామిళ్ళ పోలీసు సరిహద్దు లో చేరిన కంభం, కడప, మైసూర్లో నుండు మడ్డేరి అను స్థలమును గత 31 లేదా రాత్రి సుమారు 30 మంది నేరస్థులు చేరి ఆ రస్తానుండ వచ్చే బండ్లవాడ్లను కాలినడకడి ప్రయాణికుల 1 లేదా సుమారు 9 గంటలవరకు అడ్డుపంచి ఒక గొకరిగా చెట్లలోనికి తీసికొనిపోయి ఆ స్త్రీని గోరుకొని వారలను మరుగుకాట్టి వేసివేసిపోయినట్లు గోరుకొని బడినవారిలో కొందరు తెలియపరచుచున్నారు. దాదాపు 200 జనుమరకు కట్టివేయ బడినదియు దాదాపు 30 బండ్లు నిలువబెట్టినదియు రాత్రి కాలమునందు పకటివరకు మరుగగా వచ్చినవారి నందరి గోపిడి చేసిరిని గోపిడి ద్రవ్యమును వ్రాసికొనివారు కూడా వారిలో నందరినియు సుమారు రు 2000-0-0 ల వరకు గోపిడి జరిగిన దనియు తెలియపరచుచున్నారు. కడప డిస్ట్రిక్టు పోలీసు వారిని నిరుదురుంచి మేలు కొలుపుదురని విన్నవించుచున్నారు. కర్నూలు కడప సరిహద్దులందు గల కంభం బడ్జెటు తాలూకా వీధిలను కలిగినందుకు తోడుగా ఈ సంవత్సరం అతి వృష్టి త్రవ్వదేశక దేశములలో ప్రవేశించి రైతులను బాధించుచుండగా రైతుల బాధకు ఖాళీకి గూడ భగవంతుడు తోమము కలుగజేసినాడు. ఈ కట్టివేసిన జనాదులలో కొందరు ఆడ వారు కూడా యుండెదనియు వారి గ్రహచారము అనుకూలము లేకుండ ననియు తెలిపిరి. ఆ నేరస్థులు సమాప పద్ధతివారుగా నుండురనియు ఎరుక జనాదులకు సంబంధించిన వారుగా కనుపడలేదనియు వారు తెలిపిరి.

గోదావరీమండల గంధాలయ సభ

ప్రథమ సమావేశము

(మా ప్రత్యేక విశేషమును యొద్దనుండి)

ఆరులాపురము, ఏప్రిల్ 8:— గోదావరీమండల ప్రథమ గంధాలయ సభ నేటియందు యమునందు దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది. 24 గంధాల యములనుండి, 48 ప్రతినిధులు సభ నలంకరించిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు విస్వా అప్పారావు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు సభ్యులకు స్వాగతములిచ్చుచు లిప్తిగంధములను గురించియు, మండల గంధాలయములను గురించియు, నడిపిరి. తదనంతరము ఆధ్యక్షులు తమ పౌరంభోపన్యాసమునందు ప్రాచీన గంధాలయములను గురించి నుడిపి, లిప్తి ప్రశంస చేసిరి ఘోష్టర పత్రములమీదను తాళపత్రములమీదను రాసురాసు లోహములమీదను, తుదకు కాగితములమీదను లిప్తి వ్రాయబడు చువచ్చినది. మగధ దేశమునుండియు, దక్షిణ దేశమునుండియు, న్యాయ మీమాంస శాస్త్రములు లభిస్తూపమై బయట బడినవి. లిప్తిలేఖనము ప్రాచీన కాలము నం దెంత దుర్లభముగా నుండెడినో, 10 వత్సరముల క్రితము వ ఆరు మనము పాశ్చాత్య గంధాలయము లే సాధనములని దలచుచుండెడివారము. ఆంధ్రోద్యమమునకు బూర్వము కొన్ని గంధాలయములున్నను, ఈ మారినోద్యమము వలన స్వమండల గంధాలయోద్యమము బాగుగా వ్యాపించినది. కూచి మంచి తిమ్మకవియే గ్రామ్య భాష యుపయోగించినాడు. 1807 సం॥ పూర్వ మొక గంధమయినను యూరపు దేశమునకు బోలేరు. పాశ్చాత్యులలో అందు ముఖ్యముగ పరాసు వారు, జర్మనీవారు, యిందువిషయమై యనేకమాయలను పన్ని గంధ రాజములనన్నిటిని బిరోపాకుగోంపోయి 10 సం॥ క్రిందట నేపాల దేశముననున్న 5000 వ్రాతగంధములు కేంద్రీకృతగంధాలయమునకు సమేరు సింగు బహద్దర్ యిచ్చిరి. పాట్నా లో రుద్రాక్ష మాలిక యాచముగా కొర్రాను గంధమును, వ్రాసిరి. తునిలో యామాదిరినే భగవద్గీత వ్రాయబడినది.

మండలమందలి ప్రతి పట్టణము నందును, ప్రతిపల్లె గ్రామమందును, గంధ భాండాగారములు, పతన మందరములు నెలకొల్పు వలయుననియు లోకలో బోధ్యము, ముద్రిని పాటిల్లిలు స్థానిక వ్యవస్థలు వానికి తగుపాహాయము చేయవలయుననియు తంజావూరులోని ప్రాచ్యభిజిత పుస్తక భాండాగారము ఎన్నడు వివిధిచేసిన మన దేశము విడచి పోవుండునటుల కాపాడవలెనని నొరతనమును కొర్రయ తీర్మానములు జరిగినవి.

గోదావరీమండల పుస్తకాలయ కార్యనిర్వాహక సభ యొకటి నెలకొల్పబడినది. దానికి దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారి డ్యుటీలు. అద్దంకి సత్యనారాయణశర్మగారు, చింతలెంటు వేంకటరమణయ్యగారు కార్యదర్శులు. మహల్ కొందరు సవినగంధములను సృష్టించి పూర్వకవి విరచితములని ప్రకటింప సాహసించుచున్నారనియు, అట్టి దోరత్వము దేశానర్థదాయకములని కొన్ని యువాచారములను చూపి అట్టి గంధములను నిరసించువటుల యాంధ్రులను కొర్రయ జేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు చక్కగ నుడిపిరి. కొద్దపేట స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు కూచిరంచి జగన్నాథరావుగారు, గోదావరీ మండల గంధాలయములలో నగ్రసాన మలంకరించి కార్యకూపమును చాల్చు పుస్తకాలయమునకు సాలున కిరువది రూపాయ లిచ్చెదమని వాదాన మొప్పిరి.

జమ్మలమడుగులోని హింకూ బాలికాపాఠశాల వార్షికోత్సవము 7 వ తేదీని, లోకలుపండు బ్రహ్మధాని యాచరణము నందు జరిగినది. డిప్యూటీ కలెక్టరు ఖానుబహద్దరు, మునిరుఖాను సాహెబు టి. ఏ. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. ఐదవ్యను గురించి కొందరు బాలికలను జూర్యించిరి. తరువాత కోలాటము జరిగినది. పిమ్మట బాలికలు మనుగీతములను పాడిరి. పాఠశాల కార్యదర్శి పి. దొరస్వామి మొరలియారు గారు పాఠశాల ప్రస్తుత పుష్కరిని గురించి తెలిపిరి. 1915 లో పాఠశాలకు 45 బాలికలతో ప్రారంభించిరి. ప్రస్తుతము 175 మంది చదువుచున్నారు. అగ్రాసనాధిపతి తరువాత గూడు మతులను పంచివెట్టిరి. పాఠశాలయందు నివసరకు బోధించు విషయములనేగాకను, నుతమును గానమును వృద్ధులగు జేమా పరిశ్రమమును నేర్పుటకును యోర్పాటు చేసిరి. ముగిసి పిని మొదటి తరగతి పాఠశాలగ కేర్చుచుంటు.

దేవీ! నీ అమూల్యమైన 150 కోట్ల రూపాయల సహాయమునకు నా ప్రణామములు. (లాయడుబాద్విగారు)

కృష్ణా మండల సభ.

మూడవదినచర్య

(మా ప్రత్యేక విశేషము యొద్దనుండి)

జగ్గయ్య పేట ఏప్రిల్ 9:— నేటిదినము మధ్యాహ్నము ఇరువదియారవ కృష్ణామండలసభ చింతలపాటి నరసింహారాజు గారి యాధిపత్యముక్రింద తిరిగి కూడినది. మంచేమతర ధ్యానముతో ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట, తీర్మానములు జరిగినవి.

జిల్లాలోని ప్రతి గ్రామమునకు ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలను, ప్రతి తాలూకా ప్రతి యూనియన్ గ్రామ మందు లోకల్ సెకండరీ పాఠశాలలను స్థాపించవలసిన యవ శరము గురించియు, మన చిత్రకళాభివృద్ధి గురించియు, బాతీయోత్సవములు పండుగలను గురించియు, గ్రామపంచాయితీస్థాపనముగురించియు, గ్రామసిబ్బంది జీతముల వృద్ధి చేయుటకు గురించియు, తీర్మానములు జరిగినవి.

కృష్ణా గోదావరి డెల్టాల ముగ్ధకాల్యలు కొద్దేటిలో ప్రజేత పెట్టుటవలనను కొద్దేటిలోని మురుగు పోవుటకు తగిన వేగము చేయవలసినను నానాటికి చెత్త చేపలు, బంగారు మొదలగు వాని వలనను, ఇంజనులవలన చేయుచున్న నాగుబడికి త్రవ్వబడిన కాల్యలయొక్క పెద్దపెద్ద గట్టలలోను, కొద్దేరు నదన్ను మొదల అయి ప్రతిసంవత్సరమును ముగ్ధగిరు నొప్పుకొనుటకు శక్తికాలక పోవుటవలనను ఆసీరు మొదలగు పై ముఖ్యములు రెండును పూడిక చేసి సన్నగిల్లుటయే గాక, కావితోపాటు అనే పూర్వపు పెద్ద ముగ్ధకాల్యల ఆరి కట్టి చేయుటవలనను కొద్దేరులోనికి చేరిన ముగ్ధగిరు నీరు ప్ర క్రియనందు అధికపాగుబడి విస్తీర్ణమునకు సహితము వెల్లువలై ప్రవహించి ఆముగ్ధనీటిని సముద్రము చేయుచున్న ఉప్పుల నానాటి ఆశేకంకరము కలిగి వెడల్పు సన్నగిరి లందు వెల్లువల తగిలి కరకట్లు శేకపోవుటవలనను ప్రతి సంవత్సరము కూడిగాని నవ్వుము అధికపాగుబడివలననువారికి రివిన్యూ వ్యయములగుచు ప్రజలు మిక్కిలి దీర్ఘులగుచు పలు విధ కష్టపద్ధతులు పొందుచువగా, ఆదుర్భిల తొలగింపువని కొనినప్పుడు వయోయంత్రై దూరవృద్ధితో యౌలింపక ప్రజాక్షేమమును పొటంపక ప్రభుత్వ ఆదాయవద్దమును నణగ నేయక అట్లు తొలగింప వీలులేనియై యున్నదనియు ఈ స్థితిని ప్రజల పొంగియుండుట ఆ ధూమము నాగు చేయుటవలన పంటలుబడి పంటగిర కష్టపద్ధతులకు లోకపట తప్పదని గత శాసనసభలో కొంతకాలము వారు సల విమర్శించుచు కొద్దేరులోని లోకలలోని ముగ్ధులందు గ్రామ ములలోను ప్రజల శ్రీక హస్తాంతరై కృష్ణాగోదావరి డెల్టాల విస్తీర్ణములకు పూర్వముండియు నిజమింది యందుటచే కొంతకాలమువారి ఆ బావాను బ్రెటిష్ పరిపాలనా పద్ధతికి భంగ వరముగాను అన్యాయముగాను ఉన్నదని ప్రజలు గొప్ప ఆందోళనతో విని విమర్శించుచున్నారనియు, నిష్పక్షియు యా

విషయమై అనధికార సభ్యులతో గూడిన ఒక కమిటీ ద్వారా తిరిగి విచారణ చేయించి పైన వివరించిన దుస్థితిని త్వరలో తొలగింపువని సభవారు దౌరతనమువారిని ప్రార్థించిరి.

పాఠేరునదికి కాచకర్ల గ్రామమువద్ద నైజాము గవర్న మెంటువారు ఆనకట్టబాగుచేసి, కాలువవనరును తక్కువైనాడు, గరికపాడు, బలుసుపాడు అనుమంచిపల్లెలను గవర్న మెంటు గ్రామముల రయితులకు కలుగజేయుట చేత నైజాము వారు కొరెన నీటితీరువను రయితులు అలాయవాగా యిచ్చు కొనుచుండగా, గవర్న మెంటు వారు తిరిగి ఆనీటికి ఆధూము లకే 1 కి రు 4 లు చొప్పున నీటితీరు వనూలు చేయుట మిగుల అక్రమమనియు, యీ నీటివన్నును తీసివేయింప వలసినదనియు తీర్మానించిరి.

రివిన్యూనుగూర్చియు, నీటిపారుదలను గూర్చియు, కుండ తూలనుగూర్చియు, తోటల నీటి తూరలనుగూర్చియు, కుండతూరలను పై కాల్యమును చేయుటనుగూర్చియు, నీటి కొల్లలనుగూర్చియు, గ్రామపంచాయతీలను గూర్చియు, తీర్మానముకలి అంగీకరింపబడినది.

పిమ్మట తిరువూరు డివిజనునందున్న గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు సభకు మునుపటి వత్సరమునందు గంపల గూడెంను జరగుటకుగాను పిలిచిరి. సభ్యులెల్లరు అంగీకరించిరి. అప్పుడు కార్యదర్శిలలోనొకరు గెల్వె సర్వే సారాను ణగాను అగ్రాసనాధిపతి గారికిని, ప్రతినిధులకును, కందనము లప్పించిరి. దీనిని కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుగారు బలపరిచిరి. అనంతరము ఆహ్వానసంఘమువారు చేసిన ఏర్పాటులను, ఐనీరి కొనియాడుచు దండు సుబ్బారాధానులుగారు తిరిగి ప్రతి పదనముల నిర్వహించిరి.

సభయందు దంగీకృతమైన తీర్మానములందు, కండ్లగ్రామ తాలూకాయందలి విద్యాప్రతిష్ఠినిగూర్చి నది ముఖ్యము. తీర్మానమును క్రిందవివరించుచున్నాను. నంది గామతాలూకా విద్యాభివృద్ధియందు వెతుకబడియున్నందునలోకల్ బోర్డువారు అభివృద్ధి మొకలోయర్ సెకండరీ స్కూలుల వైదును సాధ్యమై సంతర్వరలో జగ్గయ్య పేటయందు స్థాపింపవలెనని సభవారు స్థాపించుచున్నారు.

తీర్మానమును ఉపపాదించు నిష్పత్తికి, స్వయముగానే గ్రామములు లోయర్ సెకండరీ పాఠశాలలు స్థాపించు కొనుటకై అత్యుత్సాహముచేసి, క్రింది వం దాల ను చేసిరి. వెంటనే పాఠశాలను స్థాపించుటకై నిష్కయింపబడినది. చాచి గుంట్ల వేంకటరెడ్డి గవర్న గారు రు 500 లు; గతకె సర్వేసారాయణగారు రు 500 లు, మొదలగు అప్పయ్యగారు రు 100 లు; కండ్లగూడెం వెంకటరాజయ్యగారు రు 500 లు; మొదలెల్లరి బట్టి సారాయణగారు రు 100 లు. ఈ వదివారు పదివందలరూపాయలు. ఇంకను నావలసినంత సామగ్రి వసూలగుచున్నాను గవర్నమెంటు నుండి గలరూపాయలు, కాల్పులును స్థాపించవలసిన బోర్డువారిచేతను అంగీకరింపబడిన, ప్రజల స్వయముగ స్థాపించుట వచ్చునట్లే, తీర్మానమును అంగీకరింపక తీసివేసిరి.

అనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారు లేచి ఇట్లు చెప్పిరి: "ఈ మండలసభకువచ్చిన వారమందరమును ఇండియా వేళ గండ్లకై వైద్యములో చేరుటకు ఆన్లులగు చిన్నవారలమే కాని పెద్ద లెవరును ఇక్కడకు వచ్చియుండ లేదు. కాని శ్రీ గంపలగూడెం కుమార రాజుగారు సభకు విచ్చేసి ముందు సంవత్సరమునకు తమ పట్టణమునకు ఆహ్వానము చేయుటచే ఈ పెద్దలు రానిలోపమును తీర్చుటయే గాక ఇంతవరకు జరిగిందారు లెవరును జిల్లా సభలలో జోక్యమును కలుగ జేసి కొనుట లేదను కొరతను గూడెం దీర్చి కృష్ణాజిల్లాలోని జమీదారులు వేళనేర జేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారని వెల్లడించుట మన సభకు చాల శుభసూచకము. నిన్నటి రోజున మనము స్వరాజ్య తీర్మానమును గూర్చి చర్చించుటలో కొంత భేదాభిప్రాయము గనుపడినది. రాజకీయాం దోళనమునకు పుట్టినిల్లయిన కృష్ణాజిల్లాలో ఇదివర కెన్నడును ఇట్టి అభిప్రాయభేద మిచ్చి యుండలేదు. దీనికి కారణమేమి? పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ వారి పర్యవసానముల మీద కొందరు ప్రాచ్యుతేతల వ్రాతల ననుసరించి కొందరు కొన్నిరీతుల దలంచి కాని, ఇట్టి భేదాభిప్రాయములకు కారణము కనుపట్టదు. జగ్గయ్య పేటలో ఈ సమావేశ ఫలితముగ విద్యాలయ మొక్కటియు భౌండాగార మొక్కటియు, స్థాపింపబడుట మిక్కిలి శుభసూచకము" అంతటితో సభ ముగిసినది.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు. 753

సిటీ మ్యునిసిపల్ బిల్లు చిత్తురు ఆలోచించుటకుగాను 16-4-1917 తేది నామవారం సాయంత్రము 5 గంటలకు, మద్రాసు కార్పొరేషన్ భవనమునందు జరుగనున్న సెషన్లు మీటింగులో నీ క్రింది తీర్మానముల నుపపాదించుటకును మదరాసు కార్పొరేషన్ రావులహాజూర్ జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు తేలియవరచిరి.

(1) ఏ యూనివర్సిటీ గ్రామ్యయేట్లయినను సరే, ఏ డివిజనులో వైనను ఎలక్టోరల్ రోలు ప్రచురింప బడుటకు పూర్వము 5 సంవత్సరముల నుండి వారా డివిజనులలో కాపురముండియున్న యెడల, ప్రాటు చేయుటకు హక్కులయి యుండవలెను.

(2) (డి) క్లాజు 57-వ శెక్షనులో "ప్రెసి డెంటుగారి తీర్మానము" అను పదములకు మారుగ "స్పాల్ కాసుకోర్టు చీఫు జడ్జిగారి తీర్మానము" అను పదములు చేర్చబడవలెను.

(3) 389 శెక్షను (5) క్లాజులో 216; 288 సంబర్లకు వదుమును 250 సంబరు చేర్చబడవలెను.

(4) (40) క్లాజు VI రూలు భాగములో (5) ఉద్దేశము (purpose) అను మాటకు తర్వాత, కంప్లయిసేంటు లేక దరఖాస్తుదారు కాపురముండు నట్టి గొనీ, లేక వ్యాపారము చేయునట్టి గొనీ, లేక వన్న విధింపబడిన ఆస్తియుండనట్టి గొనీ డివిజనుకు ప్రతినిధిగ గొనీ, లేక కాపురముగ గొనీ అటునంటి కవుర్చిలరు అయియుండవలెను అను గది చేర్చబడవలెను.

(5) ఆస్తి కున్న అభివృద్ధి కాబడ గూడదనియు, 115 శెక్షను సబుశెక్షను 2 ప్రొవిజన్లో 25 అను మాటకు బదులుగ 18½ అనుపది చేర్చవలెను.

(6) ఇంక్రిమెంటు వన్న విధింపబడగూడదు. 126 మొదలు 139 వరకు శెక్షను యెత్తివేయవలయును.

(7) వృత్తికున్నుపైని సర్ చాన్సి విధింపబడ గూడదు. 159 వ శెక్షను బిల్లులో నుంచి యెత్తి వేయబడవలెను.

(8) 46 వ శెక్షనులో సిఫారసుచేయు కొన్ని రిజల్యూషన్లు ఆమోదించవలెనని అనుటకు బదులు, 28 కాంసిలర్లకు లెక్కన కాకుండ నోటుచేయవలె ననుదానిని చేర్చవలెను.

మద్రాసు కార్పొరేషన్ } జి. సి. మొహానీ, }
జూనియర్ సెక్రటరీ }
11-4-1917. } (పెసిడెంటు,

ఆంధ్రవిద్యానిధి వసూలు

ఇంతవరకు వసూలు	1126-10-7
ఎస్. నరసింహారావుగారు నరసాపురమువల్ల పంపి	
పండుగ వసూలు	8-0-0
శ్రీ రాజా కందుకూరి శివప్రసాదభూషణ రావు	
ఫంతులుగారు	1-0-0
రాళ్లపల్లి వెంకటేశ్వర్లుగారు.	1-0-0
రెంటాల సుబ్బారావుగారు.	1-0-0
మామిడిమిడి సుబ్బారావుగారు.	1-0-0
ఇతరుల మొత్తము	4-0-0
చింతల బాపిరాజుగారు కాకినాడవల్ల పంపించి	1-0-0
బమ్మ పెదవేంకటరత్నంగారు కాకినాడపాటు చందా	1-0-0
పి. నరసింహంగారు నరసాపురంలో పంపించిన	
భిక్ష వసూలు చేసి పంపినది	25-0-0
జి. నరసింహంగారు ఆడిటరు మద్రాసు పంపించిన	1-0-0
సరస్వతి సమాజము నెల్లూరువారు పంపించినది	
వసూలు చేసి పంపినది.	32-0-0

మొత్తము 1194-10-7

నెల్లూరునందు చందాలిచ్చిన వాగ్దానము.
నవాబుపేట:— 1. మ. రా. రా. బమ్మ. వేంకట
సుబ్బయ్య శ్రేష్టి, 2. ప్రత్తి శ్రీరాములు శ్రేష్టి, 3. గుణపాటి.
బాల వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్టి అండు సమ్మ, 4. చీమకుర్తి.
స్వప్నయ్య శ్రేష్టి, 5. చందూరు రామయ్య శ్రేష్టి, 6. కామ
శెట్టి సుందరరామయ్య శ్రేష్టి, 7. నారాయణ రామయ్య
శ్రేష్టి, 8. దాసరి యానాది శ్రేష్టి, 9. యాలమూరి గంగులు
నాయుడుగారు.

స్టాంప్ వసూలు పేట:— 10. మ. రా. రా. బామ్మ
శెట్టి సుబ్బయ్య శ్రేష్టి, 11. పెనుబోటి బాలయ్య, వెంకట
నరసింహులు. కంపెనీవారు, 12. బామ్మ శ్రేష్టి, శ్రీరాములు,
తాళ్లూరు వీరయ్య కంపెనీవారు, 13. నాథా చిన్నయ్య,
మద్దూరి ఆదిశేషయ్యగారి కంపెనీవారు 14. వేలాపల్లి లక్ష్మీ
స్వరసింహులు శ్రేష్టి, 15. కోటా సుబ్రహ్మణ్యం కంపెనీవారు,
16. యాజ్ఞ శేషయ్య శ్రేష్టి, 17. కొన్నలగడ్డ కుమార
స్వామి, 18. చతుర్వేద్యుల శ్రీరామయ్య, 19. దేవతం వెంకట
రంగం అండు సమ్మ, 20. తిక్కవరపు రామరెడ్డి అండు కో.
21. పరిటాల చిన్ననర్సయ్య, ఆదూరు వెంకటస్వామి కో.
వారు, 22. కటకం సుబ్బరామయ్య, యండ్లూరు సుబ్బరామ
రెడ్డి కంపెనీవారు, 23. ఆయిల రామయ్యగారు.

రంగ నాయకులు పేట:— 24. మ. రా. రా. వంగోలు
వెంకటరంగయ్య పంతులుగారు, వి. వి. ఎస్, 25. కారం శెట్టి
వెంకటరంగయ్య శ్రేష్టిగారు.

సంత పేట:— 26. మ. రా. రా. ఆకుల వెంచలు శ్రేష్టి,
27. పేరూరు సుబ్బయ్య శ్రేష్టి, 28. పేరూరు వరదయ్య
శ్రేష్టి, 29. పయిదా రాఘవులు శెట్టి కంపెనీవారు.

నెల్లూరు బజారు:— 30. మ. రా. రా. కొంజేటి
శ్రీరాములు శ్రేష్టి అండు బ్రహ్మ, 31. కూరపాటి సుబ్బ
రాముడు శ్రేష్టి అండు బ్రహ్మ, 32. కొంజేటి సుబ్బ
రాముడు శ్రేష్టిగారు.

ఈ ప్రముఖులందరూ తల కొక రూపాయ వాషన్
నిచ్చిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభ

ఈ నెల 11-వ తేదీన మరల సమావేశము జరిగినది.
ప్రపంచమంతయును మారినది. కలకత్తా నగరమున రాజ్యప్రతి
నిధిగారట్లు చెప్పియుండినను ఈ దేశమందు బ్రిటిషు దొరతన
మువారు వెనుకటికంటెను చురుకుగా పనిచేసెదరని తలంచె
దను. ఆర్థిక సంఘమును హెచ్చుగా నుపయోగింపవచ్చునో
నా సంఘము నిరుపయోగ మగునని చింతామణిగారు నుడివరి.

ఈ రాష్ట్రములందు విద్యావ్యాప్తి చాల తక్కువగా ను
న్నదని. మా. లాలా మధుసూదన ద్వారాగా రినిరి.

విద్యావిషయమున హెచ్చుగా సామ్య వ్యయపరపడు
టలేదని మా. సామి ఉల్లాసేగుగారనిరి.

మద్యదులవలన ఆదాయము హెచ్చుచుండుట సం
తాపకరమని ఆనంద సూర్యుగారనిరి.

యంత్రమువలన కలుగు శ్రమ ఇండియాదేశమునకు
గూడ నిపుడు హెచ్చుగా నాటుచున్నది. ప్రజలభావము.
సంతృప్తికరముగ నున్నది. యంత్రబుణ్ణమునకు చాల ధనము
జేరుచున్నది. పర్యవసానము ఈ రాష్ట్రములలో గూడ
ధన మధికముగ. చేకూరగలదు. సభ్యులు చేసిన నూచనలు
గమనింపబడును. ఆర్థిక నుంత్రి విషయగారిని జ్ఞాపించుటలో
నేను మీతో నేకిభవించుచున్నానని హామ్యుగా రినిరి.

స్థానిక వార్తలు

కాంగ్రెసుసభ:— అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ
వారు ఆంధ్రదేశమున ప్రత్యేక కాంగ్రెసుకమిటీ స్థానముగ
నేర్పబడునని కాంగ్రెసువారికి కిఫాయ్ చేయుటకు
తీర్మానించిరి.

పోలీసు బహుమతి:— కోయంబుత్తూరు జిల్లా
లో సత్యమంగళము సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు గారు దొంగలగుం
పులో 6 గురిని పట్టుకొని నందులకు వారికి 50 రూ.ల బహు
మతి యిచ్చబడినది.

సంగీతసభ:— కృష్ణగిరి నివాసులగు విద్యావేంకట
రామ భాగవతులు శేషటి సాయంకాలము 4-30 గంటలకు
ప్రాత చాకలిపేటలోని నార్తయద్రాసు సెకండరీ పాఠశాల
మందిరమునందు గాత్రగానము చేయుదురు.

యుద్ధ ఋణసభ:— వైదాపేట ఉపాధ్యాయ
కళాశాలయందు రాబోవు శనివారము సాయంత్రము 5 గంట
లకు వైదాపేట తాలూకా యుద్ధ ఋణసభ జరుగును.
బ్రయంటు వి. సి. ఎస్. గా రధ్యక్షత వహించెదరు.

తిరువల్లి క్రైస్తవ సంగీతసభ:— ఈ సభ తరఫున శేషటి
సాయంకాలము 4-30 గంటలకు తిరువల్లి క్రైస్తవ వేంకటా
చల శెట్టిపిథి 1 వ నెంబరు గృహమున జోరాజానీబాయి
గంగీతము పాడును.

అంజుమాన్ ఇ ముఫిద్ ఇ ఆమాలా ఇ
ఇస్లామ్:— అంజుమాన్ సభవారి సంవత్సర సమావేశము
మాంటు రోడ్డులోని లాలీబేటలో ఈ నెల 18 వ తేదీన
సాయంత్రము 5-15 గంటలకు జరుగును.

మోసము:— స్వామినాథ హెచ్. రెడ్డి అండు
కంపెనీవారు ద్రోహచింతతో ఒకరైలువే రిసీరులో సవరణ
చేసి తనూల్లముగా బిన్ని కంపెనీవారిచే 7900 రూ.లు సం
పాదించుటకు ప్రయత్నించినన కేసు 17 వ తేదీకి వాయిదా
వేయబడినది.

భగవత్కథావ్రసంగసభ:— కుంభకోణము
లగు పంచావళీకే శాస్త్రి గారు టంకశాలపిథిలోని తొండ
మండలము పాఠశాలా మందిరమునందు 13 వ తేదీ సాయం
త్రము 4 గంటలకు రావణ ప్రభువు యుద్ధమును, 14 వ తేదీ
సాయంత్రము సులోచనోపాఖ్యానమును, 15 వ తేదీ సాయం
త్రము లక్ష్మణకైక్కిరి హరికథా కాలక్షేపములు చేసెదరు.

హత్య నేరము- మాణిక్యం, రాఘవకొ మున్నగు 6 గురు
(మాణిక్యం) మూల్యనారాయణరావు ఆననతనిని చంపినన
కేసు జరుగుచున్నదని నిన్నటిదినము ప్రకటితమైనది. ఈ కేసు
నందు ఈదినము ప్రాతినిధ్యము తరఫున ముగ్గురు విచారింప
బడినవెనుక 24వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

సర్ ఆర్థర్ లాలీగారు:— ఇరిషులు చెన్నపురి గవ
ర్నరుగానుండి ఇప్పటికే రానున్న చేయుచున్న సర్ ఆర్థర్
లాలీగారు టాకెవర్త ప్రభువుగారితో బాప్రాకునెల్లి, మంగళ
వారమునాడు చెన్నపురికి వచ్చి నెట్లండుప్రభువుగారి ఆతిథి
లుగా నున్నారు. నిన్నటిరాత్రి లాలీగారును టాకెవర్త ప్రభు
వును నెట్లండుబండిలో ఉదకమండలమునకు బయలుదేరి వెళ్లిరి.

కలవల కణ్ణా శెట్టి రామానుజశెట్టి గార్ల
ఉచితాయుధ్వేదచికిత్సాలయము, నుంగం బాకం:-
ఈ చికిత్సాలయము ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 25 వ తేదీ
నాడు తెరవబడినది. మార్చి నెలయందు 8903 మంది కో
గులు ఈ చికిత్సాలయమునందు చికిత్స నొందిరి. మొత్తము
మీద దినమునకు 287 మంది ఇందు మందులు తీసికొను
చున్నారు.

ఒక బాలిక పైకేసు:— న్యాయస్థానముగారి యొద్ద
య్యువ్యోగముచేయుచున్న మోసస్ వేణు అనువారి భార్య
యగు జ్ఞానరత్నమ్మ అను 22 ఏండ్లబాలిక 8 ఏండ్లప్రాయముగల
ఒకపిల్లను చిన్న కత్తితోపాడిచి గాము గలిగించెనని ఎన్నూ
రు పోలీసుకోర్టులో కేసువచ్చెను. కేసు విచారణజరిగిన వెను
కను మేజిస్ట్రేటు జ్ఞానరత్నమ్మకు 6 మాసముల కఠిన శిక్ష
విధించెను.

లోకలు మ్యూనిసిపలు ఇంజనీరుల సంఘ
సభ:— ఈ సభ కడవిన 7వ తేదీ యుదయమున మాంటు
రోడ్డునందు రావుపాపేబు కె. కృష్ణకా నాయుడుగారి ఆధ్య
క్షతక్రింద సమావేశ మయ్యెను. ఆధ్యక్షులు ప్రారంభోపన్యాస
మున సభ్యుల సంఖ్యను వివరించి, ఈ సంఘప్రాశస్త్యమును
గొర్రయాడి, ఒక్కొక్క జిల్లా లోనుండు ఇంజనీరుల అనుభవ
ములు ఇంకొక జిల్లావారికిలభింపఁదలచుటచే ఈ సంఘము ఏకే
మలాభకారిగా నుండునని చెప్పిరి. కార్యదర్శి వీరరాఘవా
చారిగారు సంవత్సరపు రిపోర్టును చదివరి. వివిధప్రముఖులచిత్
ములకు కొన్ని వ్యాసములు చదువబడిన వెనుకను నూతనసంఘ
త్వరపు కార్యనిర్వాహకవర్గ మెత్తుకొనుటకు. పిమ్మట సభ
ముగిసెను.

ఆంధ్ర పౌరసమావేశము:— చెన్నపురియందు
ఆంధ్రుల పురోవృద్ధికి ఆవశ్యమైన రాజకీయ విషయములను
గుర్తుచేర్చుచుండుటకు ప్రత్యేకప్రతిస్థాపనము లేనందున, అట్టి
ప్రతిస్థాపనము నొకదానిని స్థాపించుటకు శేపు 13-వ తేదీ
శుక్రవారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు తొలు శెట్టిపిథి
7-వ నెంబరు గల ఆంధ్రప్రతిభాధనమున సభ జరుగును
గావున, ఆంధ్రపౌరు లందఱును విచ్చేయు ప్రార్థితులు:
వి. ఎస్. శర్మ, వే. రామదాసు, కా. నాగేశ్వరరావు, ఉన్నవ
లక్ష్మీనారాయణ, హోతా నూర్నారాయణ, పింజల సుబ్ర
హ్మణ్యం శెట్టి, జి. హరిసర్వోత్తరరావు, ఎస్. గురుసామి
శెట్టి, ఎస్. రంగయ్య, గ. రంగయ్యనాయకులు.

గవర్నరుగారు:— గవర్నరుగారు సవరివారముగా
నిన్నటి రాత్రి 7-5 గంటలకు స్పెషలుబండిలో నెట్లండు ప్రే
షనునుండి ఉదకమండలమునకు బయలుదేరిరి. స్లాటుఫారము
పై ఎజ్జరిలివాసి పఱచిరి. సాయంత్రము 6-55 గంటలకు గవ
ర్నరుగారును సర్ ఆర్థర్ లాలీగారును ప్రేషనుకు వచ్చిచేరిరి.
ప్రేషను ముందట రాసాహెబు కలవల రామానుజశెట్టి
(చెన్నపురి సేక్రెటరీ) గొ. ఖాన్ బహదరు అజిజుద్దీన్ (చెన్నపురి
కలెక్టరు) జి. సి. మాలినీ (కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటు), గొ.
ఆర్కాటు రాజకుమారుడు, గొ. బొబ్బిలి రాజుగారును ఇతరు
లును గవర్నరుగారి నెమర్కొని గౌరవించిరి. 7.5 గంటలకు
బండి కదలి పోయెను.

మరణ విచారణ:— ఎం. ఎస్. ఎం. రైలువే
కంపెనీలో గుమాస్తాగానున్న గోవిందప్ప అనునతడు తన
మేనమామ గుజ్జపు బండిలో సముద్రతీరమునుండి 8వ తేదీ
రాత్రి 7 1/2 గంటలకు ఇంటికి పోవుచుండగా దారిలో ఎరి
ఫెంటు గేటువద్ద మూయ్యుకొన్న డ్రైవరు రోడ్డు కలియు
వోట 48 ఏండ్ల యీదుగల శ్రీమొకతె బండికెదురుగా
వచ్చుచుండెను. చీకటిగా నున్నందున
ఆమె వచ్చుచున్న సంగతి తెలియలేదు.
ఆమె బండి పోవుదారి నే నిలువబడి యున్నందున గుజ్జపు
ఆమెను తన్నుకొని పోయినది. ఆమె తల ఎముకవిరిగి వెంటనే
మరణించినది. గత సోమవారమునాడు ప్లవర బజారు పోలీసు
వారు పంచాయతీజరిగించగా ఆకస్మికముగా తలయెముక విరు
గుటచే మరణము గలిగెనని పంచాయతీ దాఖ్త తీర్చుచెప్పిరి.

గోదావరి జిల్లా ఫిరార్లు సమీపమునందు, లక్ష్మీ
నరసాపురములో నిటీవల ఆరుగురును, కల్లుగియువాడొకడు
చంపివేసి తన ప్రాణరక్షణార్థమై నేరమును చేసినవని బహు
కొనినట్లు తెలియుచున్నది. కల్లుగియువానిపేరు అంగరభిము
డట. అతడు మామూలుప్రకారము కల్లుగియుటకు పసలపూడి
వెళ్లెను. ఆసమయమునందే పసలపూడివాండ్లుకొందరుకల్లుగియు
చుండిరి. దానిమీదభిముడువారినిజూచి ఇదేమి అన్యాయమని
మొత్తుకొనెనట. అంతట పసలపూడివాళ్లు చాలయందె యుండు
టచే అతనిని పట్టుకొని కొట్టిరి. భిముడుతిరగబడి, తనకత్తితో
ఆరుగురును అక్కడనే తుదమట్టించెనట. ఏడవవారు కొన
ప్రాణముతో నున్నాడట.

విషయానుక్రమణిక.

పార్లమెంటు సభలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ
కృష్ణామండల సంఘ సంస్కరణసభ,
11-వ గోదావరిమండల గ్రంథాలయసభ
కృష్ణామండలసభ
ఫౌజీకావర్తలు
ప్రధానవ్యాసము
ముద్రణశాసన ప్రయోగము
ముఖ్యమంత్రివారములు
విరోధానుభవసంగ్రహము
విదేశతంత్రీవార్తలు
ఇంగ్లీషుతంత్రీవార్తలు

10-11-12

ఆంధ్రపత్రిక

1917 సం॥ ఏప్రిలునెల 12-వ తేది

గురువారము

ముద్రణశాసనప్రయోగము.

సామాన్యశాసనసభయందు దాదాభాయి గారు తేజబహదురు సప్తగారు 1910 వ సంవత్సరపు ముద్రణశాసన నిబంధనల ననుసరించి చర్యకు లోనైన ముద్రణశాసనముల యొక్కయు వార్తాపత్రికల యొక్కయు నామములను తెలుపు డని కోరిరి. పాలకు లీ విషయమును దెలిపెడి పట్టి నొక దానిని ప్రచురించిరి. ఆ ప్రచురణమును జూచిన వారికి ఈ శాసనముపత్రికా స్వాతంత్ర్యమునకే కాకను విజ్ఞానవ్యాపనమునకును ప్రతిబంధకముగ నున్నదని విదిత మగుచున్నది. ఈ శాసనము వ్యాపకమునందున్న ఆ రెండయందును హిందూ దేశమునందు 173 ముద్రణ యంత్రశాలలనుండి శాసనముయొక్క మూడవశాఖ ననుసరించి ధరావత్తును గోరినందున ధరావత్తును కట్టలేనందున నవి కొనసాగలేదు. శాసనముయొక్క 8వ శాఖ ననుసరించి ధరావత్తును గోరినందున 28 ముద్రణాలయములు మూయబడినవి. శాసనముయొక్క 9 వ శాఖ ననుసరించి ధరావత్తును గోరినందున 3 అర్జునవశాఖ ననుసరించి కోరినందున 3 ఆరవ శాఖ ననుసరించి కోరినందున 1 ముద్రణయంత్రాలయములు నిలిచిపోయినవి. మొత్తము 208 ముద్రణ యంత్రాలయములకు విజ్ఞాన వ్యాపన కనుకూలమైన పనులను జేయుటకు ఏలు గలుగలేదు. గతించిన ఆరేండ్లయందును 55 ముద్రణ యంత్రాలయములు ఒకసారి 9 రెండు సార్లు 5 మూడుసార్లు హెచ్చరికను పొందినవి. శాసనముయొక్క మూడవశాఖ ననుసరించి 214 ముద్రణ యంత్రాలయములు ధరావత్తును కట్టినవి. ఈ శాఖ ననుసరించియే 13 ముద్రణ యంత్రాలయముల నుండి రెండవసారి ధరావత్తు కోరబడినది. అధరావత్తును కట్టలేకను 4 ముద్రణాలయములు నిలిచిపోయినవి. శాసనముయొక్క 8వ శాఖ ననుసరించి 55 ముద్రణ యంత్రాలయములనుండి ధరావత్తు కోరబడినది. అందు సగము ధరావత్తును కట్టలేకను నిలిచిపోయినవి. ముద్రణ శాసనముయొక్క 4 వ శాఖ ననుసరించి 13 ముద్రణ యంత్రాలయముల నుండియును 6 వ శాఖనుండి 1 దాని నుండియును ధరావత్తు పాలకులకు సంక్రమించినది. ఆరవశాఖ ననుసరించి 1 ముద్రణాలయము పాలకులకు సంక్రమించినది. మొత్తమున 585 ముద్రణ

యంత్రాలయముల మీదను ముద్రణ యంత్రాలయ శాసనము ననుసరించిన చర్యను జరిపిరి. ఈ ముద్రణ యంత్రాలయములు రమారమి 1,70,000 రూప్యములను ధరావత్తు కట్టినవి. శాసనప్రయోగమునకు చెన్నపురిరాష్ట్రమునందు 58 గురి యైనవి. ఇంత ద్రవ్యమును ధరావత్తు కట్టి నిరంతరము భయగ్రస్తమైన ముద్రణవృత్తి దురాధ్యమని సర్వత్ర విదిత మగుచున్నది. హిందూ దేశమునందుగల 3102 ముద్రణయంత్రాలయములందును 100-కి 19 వంతున శాసనప్రయోగము నకు పాలైనవి. ముద్రణశాలల పురోవృద్ధి కీ శాసనము ప్రబలమైన ప్రతిబంధక మని వైస నుదాహరించిన గణాంకములు రుజువు చేయుచున్నవి. అయినను రాజప్రతినిధికి వార్తాపత్రికా ప్రతినిధులు ఫీబ్రవరి మాసమునందు విన్నపమును సమర్పించినపుడు రాజప్రతినిధి శాసనమువలన నెవరికిని కష్టములు గలుగలేదని యుపదేశించెను.

వార్తాపత్రికలపైతి యంతకంటెను హేయమని తెలియుచున్నది. గతించిన ఆరేండ్లయందును 470 వార్తాపత్రికలు 1910 వ సంవత్సరపు శాసన ప్రయోగమునకు గురియైనవి. వార్తాపత్రికలందు ఒకసారి హెచ్చరికను బొందినవి 143, రెండు సార్లు హెచ్చరికను బొందినవి 44, ముమ్మారు హెచ్చరికను బొందినవి 30 కలవు. ధరావత్తు కట్టలేకను 129 పత్రికలు నిలిచిపోయినవి. 80 పత్రికలు ధరావత్తును కట్టినవి. కట్టిన ధరావత్తు పోయిన తరువాతను తిరిగి ధరావత్తు కట్టిన పత్రికలు కొన్ని యును రెండవసారి ధరావత్తును కట్టలేకను నిలిచిపోయిన పత్రికలు కొన్ని యును గలవు. సామాన్యముగ ప్రతి పత్రికకు స్వంత ముద్రణాలయము గలదు. పాలకులు ధరావత్తును ముద్రణాలయము నుండి గాని, పత్రికనుండి గాని, రెండినుండి గాని కోరవచ్చును. దేశభాషలందు పత్రికలను ప్రచురించుటవలనను లాభమును బొందువారరుదుగ నున్నారని సకలజనులకు తెలిసియున్నది. లాభము లేకపోవు ధరావత్తును గట్టుట నిర్బాధములకు పాలకుల పత్రికా నిర్వాహకులు భరింపవలసిన దుర్భరమైన భారము. ఆ భారమును తొలగించుటకు పాలకులు ప్రయత్నింపవలసియుండును. రాజప్రతినిధి పత్రికా ప్రచారకులకు విశేషమైన శ్రమ గలుగలేదని వార్తాపత్రికా ప్రతినిధులకు సమాధానము నిచ్చెను. చెన్నపురియందు గల నాలు గాంగ్లదైనికపత్రికల యందును న్యూ ఇండియా పత్రికమీదను మాత్రమే శాసనము ప్రయోగింప బడినది. తెలుగు వార్తాపత్రికలందు ఆర్యతీలక, ఆంధ్రచంద్రిక, ఆంధ్రకేసరి, వైశ్య దేశమాత, ఆంధ్రభారతి, బాల, కృష్ణాపత్రిక, ఆంధ్రప్రకాశిక, ఆంధ్రపత్రిక, శశిలేఖ, యునైటెడ్ చర్చి హెర్బుల్స్ పత్రికలు శాసనప్రయోగమునకు గురియైనవి. తెలుగుపత్రిక లన్నియును శాసనముయొక్క ప్రతిబంధకము ననుభవించినవి. కాని యే తెలుగు పత్రికయూ వైనను నాంగ్లపత్రికలయందుండెడి తీవ్రమైన వ్యాసములు ప్రచురింపబడి యుండవు. ఆంగ్ల పత్రికలకు దేశభాషాపత్రికలకు గలిగినంత ప్రతిబంధము గలుగనందులకు సంతోషముగలుగుచున్నను తెలుగు పత్రికలకు గలిగిన ప్రతిబంధకమువలన విచారము గలుగుచున్నది. పత్రిక లేయేవిషయములను వ్రాసినందులకు హెచ్చరింపబడినవో తెలిసికొనుట కవకాశము లేదు. కాని పత్రికానిర్వాహకులకందరకును వారివారి విషయములు తెలిసియుండును. రాజద్రోహపూరితములైన విషయములని క్రింది యధికారులు నిర్ణయించుట యువైయధికారులమోదించుటయు నాచారము. ఈ యాచారమునందైనను కొంత మార్పుచేయుట

న్యాయము గలుగుటకు మార్గము. ఆంధ్రపత్రికకు 1914 వ సంవత్సరమునందు హెచ్చరికకు గారణమైన విషయము రుష్యా పరిపాలనమునకు సంబంధించినది. ఆ వ్యాసము బ్రిటీషు ద్వీపము నందు ప్రచురింపబడెడి కార్మికుల పత్రికయందు గల వ్యాసమున కనువాదికరణము. అందు రుష్యా నిరంకుశాధికారము నిరసించబడినది. నిరంకుశాధికార నియమితాధికారములకు మిత్రత్వ మసంగతమని వ్రాయబడినది. ఆ వ్యాసమునకు హెచ్చరిక ప్రయోగింపబడినది. రుష్యాయందు పరివర్తనము జరిగిన తరువాతను రుష్యా విషయమై ప్రచురింపబడెడి వ్యాసములను జదివినపుడు ఆ వ్యాసములను ప్రచురించిన పత్రికలకు హెచ్చరికలే కాకను ధరావత్తులు ధరావత్తుల సంక్రమణము సయితము తగిన దండనము గాదని విదిత మగుచున్నది. ముద్రణ శాసనమునకును దాని ప్రయోగమునకును మూలకారణము అధికారులకును వారి యనుచరులకును ప్రజలయందు విశ్వాసము లేకుండుట గాని రాజద్రోహముగాదని బాగుగ యోచించిన విదితమగుచున్నది. పత్రికలు ముద్రణాలయములు పొందిన హెచ్చరికలందును దండనములందును విశేషభాగ మాంధ్రపత్రికకు గలిగిన హెచ్చరిక వలె బాగుగ యోచించిన నప్రస్తుతములై యుండవచ్చును. ఈ శాసన ముపసంహరమును బొందిన గాని పత్రికలు స్వధర్మనిర్వహణమును జేయజాలవని పాలకులు గ్రహించుట సమంజసము.

బ్రిటీషు సైన్యముల జయము.

పడమటిరంగ ప్రధానమును సావధానముగ విమర్శించెడి వారలకు జర్మనుల వన్నుగడలకు భంగము గలుగుచున్నదని విదిత మగుచున్నది. జర్మనులు పెరోని బాపూము దక్షిణపంక్తిని స్వయముగ వదలిపోయిన విషయమునకు గారణం బింత వరకును సవ్యముగ నిగ్రాహ కాలేదు. బ్రిటీషు సైన్యములు చేసిన ప్రయత్నములు కొనసాగుట కవకాశమును తొలగించుటకై జర్మనులు వెరుకకు తగ్గిన సిద్ధాంతము సత్యమైనను వారి యుద్ధేశములు మాత్రము సఫలము గాలేదు. జర్మనుల తిరోగమనము బ్రిటీషు సైన్యములు నిర్విణ్ణత్వమునకు గారణము గా లేదు. బ్రిటీషు సైన్యములు పురోగమనమున కవసరమైన ప్రయత్నములు చేసినవి. అర్రాసు కాంబ్రయి సెయిటు క్వింటెను రక్షకపంక్తిని భేదించుటకు దలపడినవి. ఆ పంక్తిని పరమోత్సాహముతో భేదించుచున్నవని ఈవారమునందు ప్రచురించిన తంత్రీవార్తలు స్పష్టముచేయుచున్నవి. హిండ్స్పర్గు గారు పడమటిరంగముఖము దుర్భేద్యమని ఈ వార్తారంభమునందే పత్రికా ప్రతినిధికి తెలిపియుండెను. ఆయన ప్రగల్భములు కొట్టుచున్న సమయమునందే బ్రిటీషు సైన్యములు దుర్భేద్యమైనముఖమును భేదించుచున్నవి. అర్రాసు దక్షిణభాగమునందు లాయనువరకు జర్మనులు రక్షకపంక్తిని విడిచిపోయిరి. అర్రాసున కుత్తరదిశ యందు జర్మనులు వారి రక్షకపంక్తి సురక్షితముగ నున్నదని తలంచుచుండిరి. బ్రిటీషు సైన్యములు అర్రాసున కుత్తరమునందు గివించి అర్రాసుకు నడుమను జర్మను ముఖమును భేదించుటకు సమకట్టిరి. గివించికి తూర్పునగల విమిగుట్టున కనడి యనులు స్వాధీనము చేసికొనిరి. అర్రాసునకు తూర్పున 20 మైళ్ల ముఖమున ఆరు మైళ్ల వరకును బ్రిటీషు సైన్యములు ముందునకు పోయినవి. రెండు దినములలో బ్రిటీషు సైన్యములు 30 మైళ్ల ప్రదేశము నాక్రమించుకొనగలిగినవి. మూడు దినములలో 11,000 ఖైదీలు

100 ఫిరంగులు 60 కందకపు ఫిరంగులు 168 మర
ఫిరంగులు ఇతరసామగ్రిలు బ్రిటీషు సైన్యములకు
స్వాధీనమైనవి. బ్రిటీషు పక్షమునకు గలిగిన ఫల
మునుబట్టి యోచించిన జర్మను పన్నుగడ విఫల
మైనదని విదితమగుచున్నది. బ్రిటీషుపక్షమున గల
సైన్యముల ఫిరంగుల విమానముల బలమునకు
జర్మనులు నిలువలే కున్నారని విదితమగుచున్నది.
జర్మనులు బాపూము పేరోము ముఖమునం దే
బాధను తప్పించుకొనజూచిరో వారి కాబాధయే
అగ్రాను గివించి ముఖమునందు సంప్రాప్తమైనది.
వర్తమాన మహాసంగ్రామముం దైనను కందకావ
ళుల సంగరమే కాకను సైన్యముల సంగరమును
సాధ్యమని బ్రిటీషు సైన్యములకు గలిగిన విజయము
వలన విదితమగుచున్నది. జర్మనులు వారి ముఖ
మును వదిలి వెనుకకుపోయినను అగ్రాను గివించి
ముఖమునం దోడిపోయినను వారి సైన్యబలము
క్షీణించలేదనియును సురక్షితముగ నున్న దనియు
ను యుద్ధశాస్త్రపండితులు తలచుచున్నారు. ఆ
సురక్షితమైన బలమును వా రేకార్యమును సాధిం
చుటకై ఏ రంగమునందు వాడునదియును నిర్ధా
రణ చేయుటకు వీలులేకున్నది. జర్మనులు వారి
బలమును తూర్పురంగమునందు వాడుదు రను
మాహా ప్రబలముగ గలదు. కిగా ముఖమునందు
విశేషమైన ప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లులు
తెలియుచున్నది. కిగా ముఖమునుండి పెట్రోగ్రా
దునకు జేరుదురను భావమును వ్యాపించుచున్నది.
జర్మను లీ మహాకార్యము నుపక్రమించుట కింకను
రెండుమాసముల యవకాశము గలదు. ఈలోపుగ
నన్నిరంగములనుండియును జర్మనులు తూర్పు
రంగమునకు సైన్యములను నుపకరణములను
జేర్చుచుండవచ్చును. పడమటి రంగమునందు కేవ
లము సురక్షితతంత్రమును మాత్ర మవలంబించు
చుండవచ్చును. జర్మనుల తూర్పురంగప్రధానము
సాధ్యమై విజయముగలిగిన యుద్ధమునందు క్రొత్త
కళ యేర్పడును. రుష్యానుండలి రాజవంశవలం
బులులందును జర్మనుపక్షమునందు చేరవచ్చును.
రుష్యా చక్రవర్తియొక్క జర్మను పక్షపాతము
ను ప్రసక్తము. ఆ పక్షపాతమే వారు రాజ్యభ
వ్వుని జేసినది. జర్మనుల తూర్పురంగప్రధానము
నకు భంగము పడదుటరంగమునందు మిత్రమండలి
యొక్క అవిచ్ఛిన్నమైన తాడన తంత్రమువలన
గలుగవలయును. కాలగర్భమునం దేమి గలదో
నిగ్గయించుట నుల్లభము. మానవులకు ఘటనా
ఘటన సామర్థ్యము సంపూర్ణముగ లేదు గదా!

ఆంధ్ర సుందలములకు ప్రత్యేకము

కాంగ్రెసు కమిటీ.

ఆంధ్ర సుందలములకు ప్రత్యేకము కాంగ్రెసు కమిటీ
యండిన యాంధ్ర జేతమునందు రాజ్యాంగాంశోన్మమును
జేయుటకు సదుపాయములు గలుగునని ఆంధ్ర సాయకులు
నమ్ముచు ప్రత్యేకోపసంఘము మొనంగుచుని జాతీయ మహా
సభోపసంఘమును గోరిరి. వారా విషయమును చెన్న పురి
రాష్ట్రీయ జాతీయ సభోపసంఘము విచక్షణమునకై పంపి యుం
డిరి. చెన్న పురి రాష్ట్రోపసంఘమునం దీవిషయమై ఇంకను నిచ్చి
తాభిప్రాయ మేర్పడలేదని తెలియుచున్నది. కాని గత వాస
రాంతమునందు కలకత్తాయందు గూడిన సర్వహైందవజాతీయ
సభోపసంఘమునం దీవిషయము విమర్శింపబడి ఆంధ్రసం
దలంబుల కనుకూలముగ నిర్ణయించ బడినదని న్యాయపతి నుబ్బా
రావు పంతులు గారు తెలియజేసిన కుభవాస్త్రను సాంధ్రలోక
మునకుసంతోషపూర్వకముగ చేరియజేయుచున్నాము. తెల
గుసుందలములకు ప్రత్యేకమైన ఉపసంఘ మేర్పడుట వలనను
గల్గింపజేలాభముతో మనభాగమును వృద్ధినిపొందుచున్నది. చెన్న
పురి రాష్ట్రీయసంఘాలి సగము భాగమునందలి రాజ్యాంగజీవ
మున కాంగ్రెసులు భాగ్యవతుల మహిందవలసియుండును. జాతీయ

మహాసభా నిర్వహణమున కవసరమైన ద్రవ్యాది సాధనసంప
త్తిని సాంధ్రులు యథార్థముగ నిర్వహించవలసియుండును.
జాతీయోపసంఘమునకు స్థావర మేర్పడవలసియుండును. ఈ
భాగములకు తగిన లాభమును గలదు. ఆంధ్రజేత కృత్రిత్య
మును జాతీయమహా సభోపసంఘము ఆమోదించినదని శిర
పడుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమ కృతవహములను ఆంధ్రోపసంఘ
ము ద్వారా జాతీయమహాసభకు చేలుపుటకు ప్రీతేర్చుచును.
భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును భరతఖండ
మున కంతకును వెల్లడి జేయుట కవకాశము గలుగును.
కాని చెన్న పురి రాష్ట్రీయసం దాంధ్ర సుందలములు
చేరియున్నంత వర కాంగ్రెసులు పని జేయుటకు మూడు
రాజ్యాంగరంగము లేర్పడును. మొదటిది ఆంధ్రజేతము. రెండ
వది చెన్న పురి రాష్ట్రీయము. మూడవది భరతఖండము. ఆంధ్రులు
ఆంధ్రరంగమునందే కాకను చెన్న పురి రాష్ట్రీయసంఘాలి మండ
లంబులకుగల రాజ్యాంగ సంబంధమువలనను సాంధ్రులు రాష్ట్రీ
య సభలయందును తగిన ప్రమేయమును గల్పించుకొనుట
యవసరము. హైందవజాతీయ జీవనంబునకు అనుకూలమైన
కృతవహములందు సాధ్యమైనంతవరకును సంయోగమునకై
ప్రయత్నించుట జేశాభ్యుదయమునకు సాధన మని ఆంగ్రెసులు
గ్రహించుట సమంజసము.

మైసూరు రాజ్యాభివృద్ధి.

మహారాజా గారి యవలంబనమువలనను విశ్వేశ్వ
రయ్య గారి కార్యపరత్వమువలనను మైసూరు రాజ్యమునందు
రెండు మహోద్యమములు అనతికాలముననే కార్యరూపమును
ధరించునని వినుటకు సంతసము గలుగుచున్నది. భక్తులుగ్రామ
మును బ్రిటీషు రాజ్యమునుండి గ్రహించి యచటను మైసూరు
రాష్ట్రోపయోగమునకై యొక నావాశ్రయమును నిర్మించుట.
అనిర్మాణమువలనను మైసూరు రాష్ట్రీయ విజేతన్యాపారము
సాధ్యంతరములు లేకను జరుగుటకు ప్రీతేర్చుచును. మైసూ
రు రాష్ట్రీయయొక్క వ్యాపారాభివృద్ధివలనను హిందూజేత
మునకు లాభము గలుగునుగాని నష్టముగలుగును. బ్రిటీషు
పాలకులు వృద్ధిచేయవలసిన నావాశ్రయము లనేకము లున్న
పును భక్తులును వృద్ధిచేయ సమకట్టుదురని తోచదు. ఇటు నా
వాశ్రయమును నిర్మించుటవలన నుభయులకును ప్రయోజనము
గలుగును. రెండవది లోహకార్యాలయనిర్మాణము. మైసూరు
నందు సుప్రసిద్ధమైన ఇనుపగనులు గలవు. ఆగనులను వృద్ధి
చేయుటవలనను జేతమునకు విశేషలాభము గలుగగలదు. సా
చియును లోహకార్యగారమును నిర్వహించుచున్న తాతా
పుత్రుల సంఘము ఈపనిని నిర్వహించుట కేర్పాటులు చేయ
బడుచున్నవి. తాము చేయలేని పని నితరులచేతను చేయించి
జేతమునకు లాభమును జేయుటయును రాజ్యభవ్యము. సర్
విశ్వేశ్వరయ్యగారి కార్యపరత్వము అద్భుతముగ నున్నది.

యుద్ధపు అస్త్రము.

యుద్ధపు అస్త్రము తలచినట్లులు పుట్టుటకు 150 కోట్ల
రూప్యములు గావలసియున్నవి. ఇంతవరకు రమారమి 11కోట్ల
రూప్యములు మాత్రమే జరుగెను. అవసరమైన మొత్తములో
పదవ వందలైనను సమకూడ లేదు. భారతీయుల గౌరవమునకు
అస్త్ర పూర్తిగ సమకూడట యవసరము. హైందవ వర్తకులు
వి శేష ము గ న ప్ప ప త్ర ము ల ను గొ ను ట లే దని
యూరపీయను వర్తకు లభిప్రాయ పడుచున్నారు. కాని హైం
దవులు సామాన్యముగ విశేషద్రవ్యవంతులు గారు. సామాన్య
లకు పత్రములను కొనెడివాడుక తెలియదు. జనసామాన్యము
నకు అప్పుడం దభిరుచిని గలుగజేయుట యవసరము. ప్రజల
కభిరుచిని గలుగజేయుటకై ప్రిమియము పత్రముల పద్ధతిని
నవలంబించుటయును సమంజసమని తోచుచున్నది. బరోడా
మహారాజు 70 మైసూరు మహారాజుగారు 33 లక్షల పత్ర
ముల గొనిరి.

“మీరు ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగా నియమింప బడితి”రని
జేతకు ప్రభుత్వోద్యోగి న్రాసినట్లు కటకులోని ఒక బారి
ష్టరుకు 31-3-1917వ తేదీ రాత్రి తింతివాస్త్ర వచ్చినది. అతడు
నెక్లెన్డెడ్ యుద్యోగు లందరిని బంధుమిత్రులవలన తెలిపి
తంతివాస్త్రలను పంపెను. పత్రికలలో ప్రకటింప వలసిన పత్రి
కాధిపతులకు గూడ తంతివాస్త్రల నంపెను. కాని ఏప్రిలు 1వ
తేదీ సాయంకాలమున కిది యంతయును “ఏప్రిలు పూలు” పరి
యాచకకుని స్పష్టమైనది.

ముఖ్య సమాచారములు

(౧)
ఈ నెల 11 - వ తేదీకి యుద్ధ ఋణమునకు
రూ 10,65,29,400 లకు ధరభాములు వచ్చినవి.

పల్లెటవర్కు సంఘమువారి విచారణ లాహోరులో
ముగిసినది. వీరిపుడు సిద్ధాంతాదురు. అంతటితో విచారణపూర్తి
యగును.

బొంబాయిగవర్నరుగారు నిన్నటి మధ్యాహ్నము
బొంబాయినుండి బయలుదేరి దక్షిణ మహారాష్ట్ర జేతమున
పర్యటనము గలుపబోవుచున్నారు.

పంజాబు కర్తకసంస్థమునకు ఈ సంగత్యరము ముఖ్య
జేముక్తరినుగా రభ్యుత్సాహుగను - ఆర్. సెక్సన్నగుగారు
(భావ్యుద్ధవాంకి) ఉపాధ్యక్షులుగను నియోజింపబడిరి.

మైసూరు దివారుగారు యుద్ధఋణమునకు 25 నేల
రూపాయలు మాత్రమే ఇచ్చిరి. కాని ఇదికాక వచ్చిన తంతి
వాస్త్రయందు చెప్పుబడినట్లు లక్షరూపాయలు ఈయలేదు.

బెంగళూరునందు గత 9వ తేదీ సాయంత్రమున తుపా
నుపట్టినది కాని అంతగా బలవంతమైన తుపానుకాదు. అది
చాలకొంచునే చే యుండిపోయినది. వర్షము చాలకొద్దిగా
కురిగినది. కొంచెము వర్షము కురిసినను దుమ్ముగాలి తగ్గలేదు.

కలకత్తాలో “బెంగాలు కాటమియన్స్” ఆరు యంత్ర
శాలలో పనిచేయుచున్న మాలివాదీకుడు కుక్రవామనాథు
బోయిలవలననుండి జేదీనీరు ప్రకపించు. మాము కాలువలో
పడి చనిపోయెను.

మోహనపంతుగ 10వ నాడు తపాలాస్టేషనులలోనున్న అందరు
యూర్యు దియలకు సెలవీయ కలసినదని వ్యవస్థాపక వారికి
విన్నవించిరి. సాధ్యమైతంత్ర ప్రకారములో మయాకభాగాల
స్థాపితాస్థాన వాస్తానము చేయబడిన విరాళముల నన్నిటిని
మయాకభాగముల యూర్యులయు నని తీర్మానించిరి.

మైసూరు ప్రభుత్వమువారు పట్టునీరము సంఘ
భట్టాల్లుచేపును తీసికొందురని తెలియుచున్నది. ఈవిషయ
మునుగూర్చి బొంబాయి ప్రభుత్వమువారును, హిందూజేతప్రభు
త్వమువారును, సామూలముగా ప్రస్ఫుర్త మిచ్చిరి. కాని
అధికార విభజనమునుగూర్చి ఉత్తరప్రకృతికము వింకను
జరుగుచున్నదని తెలియుచున్నది.

కరాచీ వాణిజ్యసంఘమువారి వాణికోత్సర సభ
యందు అన్యక్షులు గొండ్లీయూ నికోలసుగారు హిందూజే
తక్షక శాసనము గామోదియదు హిందూజేత రక్షణమునకు
రిగినంతయంది ప్రాప్తములలో చేరనితో కరాచీ లోహన్న
ఆంగ్లదేశీయుల కందకకును న్యాయవంతులను, హిందూజేత
యద్ధ ఋణమునకు గారు మొదట నున్న ఉత్సాహ
ముతో ఇండియను కంపెనీలు పనిచేయుట లేదు.
నెక్లెన్డెడ్ వాణిజ్యసంఘములు అన్నియువారి యానదాక్షిని
ప్రిటిషుయుద్ధముననియత్తము ధారపోసిరి. యుద్ధఋణము
రెంపొందు సమయము లరయునలెనని హెచ్చరించిరి.
మానవల కష్టముల కురించి కొంతవరకు ప్రస్తావించిరి. తెల్పు
గారు అగ్రాసనాధిపతిగారు చేసిన మరాలొన్నిటిని ఆమో
దించి బొంబాయిలో మేయరు గారు చేసిన ప్రసంగమును
తర్కించిరి.

ఈ నెల 11వ తేదీకి కలకత్తా పురపంచరమున గవ
ర్నరు గారి అధ్యక్షిత క్రింద యుద్ధఋణాధి జరిగినది. యుద్ధ
ఋణ చందా అయటవలక చాలయంది పారబకు చున్నారు.
చందా సొమ్ము చాతలకు మరల రాదు ఇది ఆట్టిది
గాదు. తగిన సహకారమిద బదులిచ్చుట
గాన నెల్లరు సుదారభావముతో భవంహము జేయవలెను
ఇంతవరకు హిందూజేతము 70 లక్షలు చేరినది. ఈమొత్తము
25 గంటల యుద్ధమునకు వ్యయమునకు సరిపడును. బంగా
ళమువారు 25 లక్షల విచ్చిరి. ఈ సొమ్ము చాలదని గవర్నరు
గారును డివిడి. ముగ్ధ దాదానుకనాను బందాంను మహారాజు,
బ్రే- మోక్షులుగారును కలికొందరు నుపయోగించిరి. సభాంత
మున 11,73,00 వమాతై వరని తెలిపిరి. ఇందులో చాలా భాగము
మోర్నాడై విచ్చిరి.

విరోధపామహాసంగమము

విమీ యుద్ధము—చాల ముఖ్యమగు విజయము

హిందెనుబద్ధుగారు—అమెరికావారి సహాయము నిరుపయోగమనుట

అమెరికానౌకను ముంచుట—బర్మిరీయాలో కలవరము

—(0)—

జర్మను రాయబారులు—చీనానుండి జర్మనీకి పోవుట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

నౌకాదళము నభినందించుట

లండను, ఏప్రిల్ 11:— నౌకాదళము చాల సమర్థతతో పనిచేసి దేశమును కాపాడుచున్నందులకు పండ్లనము లర్పించుచున్నాము. వాణిజ్యకాకలు గూడ ప్లానునీయముగ పనిచేసినవని బ్రిటిషుదేశమునందలి వర్తకసంఘముల వార్షిక సభయందు 100 సంఘముల ప్రతినిధులు కలసి తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానమును నౌకాదళ ప్రధానాధికారికి పంపిరి. మీ తీర్మానము నౌకాదళమునా కందరికి నధికోత్సాహకరమని ఎడ్మిర్లు చెప్తేగారు తెలిపిరి.

ఫ్రాన్సు

అగ్రాసు యుద్ధనివరములు.

లండను, ఏప్రిల్ 11:— ఈ వివరముల వలన రెండు ముఖ్యవిషయములు తేలివచ్చి. మైసలు ప్రైర్యవిశేషతాపంప న్నులు నాయకులు సర్వసమర్థులు. పదాతులు శత్రుదళమును చాల కొనియాడిరి. శత్రుదళము నైమానికులను నైమానికుల పదాతులను శకటదళమును ప్రశంసించిరి. అన్ని దళములందును ప్రశంశయే గాదు రిగనన మెచటను వినవచ్చుటలేదు. ఇట్టిసంగ్రామమున నింతవరకు బ్రిటిషు సేనయందన్ని దళములును సమగ్రముగ నెన్నడును పని చేసి యుండలేదు. ఇది కష్టసమీక్షాతమ నూతనాభివృద్ధిని సూచించుచున్నది. ముట్టడించిన సేనలకు ముట్టడింపబడిన సేనలకంటెను గూడ తక్కువ నష్టముతో బలమైన కోటలను స్వాధీనపరచుకొను పట్టణం వెల్లెన రంగమునందు పరామితమును అంతర అగ్రాసులయొద్ద బ్రిటిషువారును అదలంబించిన కిటి నీరంగమున గూడ నవలంబించిరి. అంగ్ల సేనయందును సమర్థులగు నాయకులు లేన ప్రవాదము కల్పించున దీనివలన తేలుచున్నది. ముగ్గులు హేగు గారు సహాయోద్యోగులును వేసిన పూర్వహము ఫలవంతమైనదని యను పిరి పెద్ద ఎత్తులుగూడ నెగ్గితిరు ననియును పట్టణ రంగమున మిత్రమండలి వారే వై చేయిగ నున్నారనియును దీనివలన గుప్త మగుచున్నది.

వివరితమైన మెలకువ

లండను, ఏప్రిల్ 11:— ఇపుడు యుద్ధము జరుగుచున్న రణరంగమునం దంతటను తిరిగి శివీరమునకు వచ్చిన రూటరువిలేఖకుడు 10వ తేదీని ఇట్లుతంతివార్త పంపినాడు:— ఈజిప్టు అధిపతి నౌకాదళమునండి జరుగుచున్న గొప్ప యుద్ధముతో పోల్చిన 1916 సం॥ జూలై మొదటివారములో జరిగిన అద్భుతవర్తలు ఎందుకునుకూడ పనికిరావు. ఒక నాటి మధ్యాహ్నముందు ఒక గ్రామములో అరగంట సేపు 7 పటాలములవారు తమ సేనానులతో వి నో దము జూచుటకు భోవు ప్రజలవలె సంతోషముగ రణ భూమి కే గి రి. గుంపులు గుంపులుగ జైత్రులు పట్టుకొనబడిరి. ఒక గ్రామము నందు జైలువద్ద 1840 మంది జైలుదీలను చూచితిని. కొంచెము దూరము సాగి రహదారికి చేరినప్పుడు దీనితో సమాన మగు మరొక గుంపును జూచితిని. బందీకృతులయిన వారిలో ఒక పక్షిగంతులను సంబంధించిన సేనానిగూడ యుండెను.

అశ్వదళములు.

స్కార్పూడియొద్దను ఒక అశ్వదళం ఫిరంగులను బట్టుకునుటలో సుప్రసిద్ధమైన ప్రాచీన పట్టణం కొంతమంది అశ్వదళం యుద్ధములు శత్రు పక్షమున ఫిరంగులను ప్రేమించుట తాకి అద్దమువచ్చినవారిని హతము చేయుచు ఫిరంగులను పొందుకొని వారిని బ్రిటిషు పంతులలోనికి కొంపొయిరి. సోమ

వారమునాడు స్వాధీనపరచుకొన్న స్థలములన్నిటిని నేడు బలపరచుకొనుచుండిరి. అచ్చటచట నింకను కాపాడుబడుచున్న శత్రువుల స్థానములను గూడ స్వాధీనము చేసికొనుచుండిరి.

గొప్ప యుద్ధము సంప్రాప్తమగునని ఎదురుచూచుట.

గొప్ప యుద్ధము సమకూడుననుటకు ఇంతవర కెద్దిగ్రహయిన ననూచనలును కనుపించుటలేదు. పర్యవసాన మెట్లులైనను మనము మాత్రము కను మెలకువతో యుద్ధమునకు సంసిద్ధులముగ నుండవలెను. ఇంతవరకు మనజను విస్తారముగ నవ్వపోలేదు. శత్రువాల వాయువుచే మానైమానికుల కధ్యంతరము కలుగుచు నేయున్నది. కాని నిన్నటిరాత్రి మాత్రము జర్మను సేనల వెనుకటి భాగమునందంతటను ఇచ్చవచ్చివచ్చి బాంబులను ప్రయోగించి ముఖ్యముగ ఇరుపదారులను తలెన్నంబంధమైన సాధనములను పాడుచేయగలిగిరి.

జర్మనుల అభిప్రాయము.

జర్మను వాయువార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి:— అగ్రాసు యుద్ధము జరుగుచు నేయున్నది. చాలదినములు ఫిరంగులతో పోరాడి ఇంగ్లీషువారు సోమవారమునాడు 20 కిలోమీటరులవరకు భయంకరముగ ముట్టడించిరి. జైర్మనాహసములతో పోరినందున అగ్రాసునుండి పోవుమాగములందున్న మాస్థలములలో కొన్నింటియందు ప్రవేశించిరి. కాని మాస్థానములను జైర్మనాహసం చేరి. శత్రువులు మితిమీరి యుండుటచే వారిని ఎదిరించి పోరుటలో మానుబంధ మగు రెండుపటాలములు విస్తారముగ నవ్వపోయినవి.

భయంకరమైన ఫిరంగియుద్ధము

లండను, ఏప్రిల్ 11:— పరాసు వార్తాపత్రిక లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి:— టియసు కుత్తరభాగమందు ఇరుపీటలవారు ఫిరంగులను ప్రేల్చిరి. కానీ, ఎయివెట్టిల కుత్తరదక్షిణ భాగములందున్న జర్మను రక్షకస్థానములను బాంబులతో గాల్చి చాల నష్టము గావించితిమి. న్యూరిట్ల సర్కార్ విప్ ప్రాంతమందు జర్మనులు మా ప్రదేశములను తీవ్రముగ బాంబులతో తగుల బెట్టిరి. తెలిసికొన్న వైపున ముఖ్యముగా మాపార్యమందు శత్రువుల కైలుబండిని మా ఫిరంగులతో పూర్తిగ నాశనముచేసితిమి.

ఆల్ సెసులో నున్న జర్మను సేనాని.

పారిసు, ఏప్రిల్ 11:— 17వ రేసు స్విజ్జరులాండ్ సరిహద్దుల వద్దయున్న శత్రు సేనకు వచ్చెంబర్త ప్రభువగు ఆల్బర్టు గారు నడిపించుచున్నారు.

పరాసువారు బ్రిటిషువారిని జ్లాఫిండుట

లండను, ఏప్రిల్ 10:— వాతావరణము ప్రతికూలముగ నుండుట చాల విచారకరము గాని దీనివలన శత్రువులకే నష్ట మధికముగ కలుగుచున్నది. విమోచనీ ముఖ్యస్థానమును వశపరచుకొనుట వైనికుల సామగ్ధ్యమును వెల్లడించుచున్నదని పరాసుదేశపు పత్రికలు వ్రాసినవి. సేనలను మందుగుండును ఆహార పదార్థములను పెద్ద ఫిరంగులను రణముఖమున చేర్చి నికోధములను తొలగించుకొని మిత్ర మండలివారు పురోగమము సలిపిన కథయంతయును పూర్తిగ వెల్లడిమైన హా నెల్లవారును రిచ్చ బడెదరు. శత్రువులు ఫిరంగులను గాల్చుటయు విమానములను నాశనము చేయ జూచుటయు నిరుపయోగ నయ్యెను. జరిగి తీరవలసిన సమయము వచ్చినది. నిశ్చయంపబడిన ముహూర్తముననే మిత్రమండలి వారు ప్రారంభించిరి. అని మాటిను పత్రిక వ్రాసినది.

ఇపుడు లెక్కలేని శత్రువైనికులు మిత్రమండలి వశమగుచుండ మేము యుక్తిచే వెనుకకు పోవుచున్నామని శత్రువులు చెప్ప నవకాశము లేదని ఇతర పత్రికలు వ్రాసినవి.

మిత్రమండలి పురోగమము

లండను, ఏప్రిల్ 11:— ఉపద్రవముగ మంచు తుపానులు బట్టినను మా నైస్యములు ముందుకు సాగిపోవుచున్నవి. అగ్రాసుకు తూర్పుభాగమందు 5 మైళ్ళ దూరములో నున్న మాకైప్సు గ్రామసరిహద్దులలో ప్రవేశించితిమి. పార్శ్వము నుండియు పార్శ్వము అటవినుండియు శత్రువులను పూర్తిగ బారదొలిపితిమి. విమోచనీవలన కుత్తరభాగమందు మాధ్యాహ్నముందు గొప్ప యుద్ధము జరిగినది. ఇచ్చట మరెక్కడా శత్రుస్థానముల పై కొని చాలమందిని మా వశము చేసుకొంటిమి. లోకరు వారుకుత్తర ముఖముగ మామంత్తులను వెంచి ముందుకు సాగితిమి. అనేకస్థలములందు శత్రువులు మావైబడి పోరిరి. కాని విఫలులైరి. సోమవారము ఉదయమునుండి మేము స్వాధీనము చేసికొన్న శత్రువులసంఖ్య 11000 లకు మించినది. ఇందులో 235 గురు ఉద్యోగస్థులుకూడ నున్నారు. 100 ఫిరంగులను, 18 అంగుళముల పెద్దఫిరంగుల కొన్నిటిని 60 కందకము ఫిరంగులను, 163 మర ఫిరంగులను మాస్వాధీనము చేసికొన్నాము. అనేకవోట్ల మానైమానికులు ఘనకార్య మాచరించిరి. శత్రుబలములపై మానైమానికులు మరఫిరంగులను ప్రయోగించిరి. బాంబులతో శత్రువులనుగాల్చిరి. ఒక పెద్ద కైలుప్రేషనునుకూడ తగులబెట్టిరి. మామంత్తులబండ్లు శిథిలయినవి. శత్రువుల విమానములు మాకు పాడైనవి. నాలుగు విమానములనేల గూల్చితిమి. మావిమానములలో నొకటి కనిపించుటలేదు.

మరెక్కడా పరాక్రమించుట.

అంతయును మాకనుకూలము. నేడుదినమున మోచిల్లరు, లేబర్ గ్రామములను కొంతలను వశపరచుకొంటిమి. అంతటను ముగ్గురు పోవుచున్నామని మాస్థలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషు వారి విజయము.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— విజయమునకు బ్రిటిషు సేనల నభినందించు ప్రెసిడెంటు పము స్కెర్సెగారు తంతివార్త నంపగా జార్జిచక్రవర్తిగా కుదిరితిని ప్రఖ్యుతరమిచ్చిరి.

ఫిరంగులను ప్రేల్చుట.

లండను, ఏప్రిల్ 10:— పరాసు టియశీ ప్రాంతములందు ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. పెయిసెగ్నడి సాంపేనవద్ద రాత్రి గోళములను వదలిరి. జోయిసు తీవ్రతేయొద్ద ఫిరంగులను కాల్చిరి.

నెమి యుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 11:— విలేఖకుడు టియల తెలిపెను:— ఫిరంగులను కాల్చుటకు పూర్వము తీసుబడిక ఛాయాపటము లవలన శత్రువుల స్థానములు దుర్భేద్యములని గోచరించును. తీగకంచెలు వరుసలు వరుసలుగా వేయబడియుండెను. కందకముల గుదులును మరఫిరంగుల స్థానములను మితిమీరియుండెను. అట్టికన్నయు మాఫిరంగులంద్ల వలన నామహాపములు లేకుండపోయినవి.

దీనివలన చాల ననుకూలము కలిగినది. శత్రువులు వెనుకకు పోవలసినవచ్చినది. నారికపానుకరముగ స్థాన మేర్పడినది.

మిక్కిలి శత్రుగాలి విస్తారముగ వీచుచున్నది. మంచు కురియుచున్నది. ఇట్లున్న నైమానికులు సందరించుచునే యున్నారు.

రుస్య

తురుష్కు స్థానములు

లండను, ఏప్రిల్ 11:— రుస్య వాయువార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి:— తురుష్కుల రక్షక స్థానమునకు నైరతి మూలగనున్న నీబారు ప్రాంతమందున్న తురుష్కు వైస్యములను వారి స్థానములనుండి వెడలగొట్టి ముందుకు రుస్యవారు సాగుచున్నారు. కనికనుకు నైరతి మూలనున్న కిడి బ్రాబటును రుస్యములు స్వాధీనము చేసికొనిరి.

ముందునకు రాగలిగిన శత్రువులను తరుముట.

లండను, ఏప్రిల్ 11:— రుస్యవారి వాయువార్త గోజెన్స్కీవ్ వద్దనున్న శత్రువులు ముందునకు రాగా తరిమితిమి. సోకలుప్రాంతమున టెకిబ్జెపిటా సమీపమున గూడ శత్రువులను తరిమితిమి.

సంధి ప్రయత్నములు అసత్యమని వాదించుట

వైశాఖ శుక్ర, ఏప్రిల్ 11:— జాతీయ స్వాతంత్ర్య వాదుల దేశీయమహాసభయందు రాడికల్స్ గా రిప్లీయిడి:— వైశాఖ శుక్రలో కొంతమంది ప్రాధికారులు సంధివిషయమై ప్రస్తావించ సాహసించిరి. వైనికుల ప్రతినిధులకు కార్మిక జనసంఘము వారికిని జర్మను సాంఘిక లాసంగిన ప్రత్యక్ష దేశమేమి వారు ప్రాకాశవద్ద రక్ష్యులమై విషవాయువును అతిదారుణముగ ప్రయోగించిరి. రష్యావారు సంగ్రామ మందు విజయు లగు వరకు బలపరాక్రమములతో పోరి మిత్రమండలి పారి యుజుమున తీర్పు కొరవలెను. 1914 సం. మందు జర్మను వాకాదశములు వైశాఖ శుక్రవారే తొలక కుండగ బ్రటిషు వాకాదశములు అడ్డు వచ్చినవి. రష్యా దేశము నుగ్ధరించుటకై గట్టిపోలి సమరమందు పేలకొంది బ్రటి షువారును, పరాసు వారును తమ ప్రాణముల గోల్పోయిరి. ఇదంతయు రష్యములు గమనించవలసిన విషయము. కార్మిక జనుల యొక్కయు వైనికుల యొక్కయు సంఘము వారి సాయముచే రష్యా దేశమందు పరివర్తనము సాధ్యపడినది. ఈ విషయమును గురించి ములికాపు, నెక్రిసాపు మంత్రులుగూడ ఒప్పుకొనిరి. దొరతనమువారికిని ప్రజాసంఘము వారికిని ఎన్న డును తగవులు విస్తారముగ రాలేదు. సంఘమువారి సాయము లేనిచో పరిపాలన సెగట అసంభవము. కాని అతి వాదుల కెంత మాత్రమును దొరతనము వారు లొంగువారు కారు, అని నెక్రిసాపు మంత్రులుగూడ పలికిరి.

అమెరికా

దక్షిణాఫ్రికాలోని జర్మనులు

లండను, ఏప్రిల్ 10:— దక్షిణ అమెరికానండిగూడ జర్మను ఉద్యోగులు వెదలి పోవుచున్నారు. అచటి వివిధ రాష్ట్రముల వారికిని హెచ్చరిక కలుగుచున్నది. న్యూరెం బర్గ్ లోని జర్మను శత్రుస్థి సంఘమునకు కాఖలుగా దక్షిణ బ్రెజిలులో చాల శత్రుస్థి సంఘములను జర్మను తేర్చరచిరి. వీనివలన చాలచిక్కు కలుగుచున్నది. వీనినిగూర్చి త్వరలో చర్య జరుపబడును. బ్రెజిలు దేశమునందలి వారికిని సము ద్రమునందలి యుద్ధ నౌకలలోనివారికిని సతతమును వాయు వాదలు నడుచుచున్నవి. అమెరికావారు సంగరమునకు దిగుటచేతను జర్మనుల కుట్రలవలనను తాటకొనమునకు చాల చిక్కులు కలుగునని వివిధ రాష్ట్రములవారు తెలిసికొనిరి.

అమెరికానౌకను ముంచుట

వాషింగ్టను, ఏప్రిల్ 11:—న్యూయార్కు అను నౌక సోమవారము నాడురాత్రి భోజన సమయమున మందుగనికి తగిలినది. ముందు భాగమున ప్రేలి గొప్ప రంధ్రము పడినది. పోయూపార్ట్ లు పంపబడిన. ప్రయాణికులు 60 మంది (పురు షులు, స్త్రీలు-పిల్లలు) పడవలలోనికి కాంతముగ దిగిరి. అంత లో సహాయనౌక వచ్చినది. ప్రయాణికులను సురక్షితముగ నౌకలో నెక్కించిరి. న్యూయార్కు నౌకను మెర్సీ శేపునకు తీసికొని పోయి నిర్మాణస్థానమునకు దుంచిరి.

గొప్పరుణము

లండను, ఏప్రిల్ 10:— రిక్త వడ్డీప్రతములను 50 కోట్ల డోలరులమే త్రవ్వకకు విక్రయించెదరు. వీనిలో 80 కోట్ల డోలరులే మిత్రమండలివారి కిచ్చబడునని అమెరికా కోకో ద్వారా తెలిపెను.

కట్టయోడలు

లండను, ఏప్రిల్ 10:— ఒక్కొక్కటి 3000 టన్నుల బరువును మోయగల 1000 కట్టయోడలను 5 నెలలలో నిర్మించుటకు నౌకాగుండుమువారు చేసిననూచనను ప్రెసి డెంటు మిల్కనుగా రామోదించిరి. ఇందులకు కోటిపావులను కాంగ్రెసునా రొనంగిరి.

హిందెనుబర్గుగారి అభిప్రాయము.

ఆమెస్టరుడం, ఏప్రిల్ 10:—మంగూరెడియా అను స్పె యినుపత్రిక విలేఖకునితో ద్వైని నగరమున హిందెనుబర్గు గా కలులు నడిచిరి.

అమెరికావారు మిత్రమండలి కట్టి సహాయమును చేయబాలని మేము మొదటనే నిర్ధారణ చేసితిమి. ధన సహాయమును మాత్రమే చేయగలమగుదు. తేవల భవనహాయ మూయుధమున కంత యుపయోగకరము గాదు. ఈ మధ్యముల

సమైకావా రిదివరకే విస్తారముగ మిత్రమండలికి పంపుచు న్నారుగాన నితరకంటె నధికముగ పంపబాలరు. మరియు వారి సేనలకు ఆయుధసామగ్రులనభ్యర్థి కొనవలసిన ఆవశ్యకతకలు గుటచే వారిఆయుధ సహాయము తగ్గుటసంభవము. ఆహాప ద్ధాములైననుకొంతకాలమువరకునువిస్తారమురాజాలవు. వచ్చి న వానిని నాశనముచేయుటయే మాఅంతముగ్గాలు చేయవలసిన పని - మిత్రమండలి నౌకలే అంతగ్రాములను నాశనము చేయలే కున్న అమెరికావారి నౌకలు ఏమియును చేయజాలవు. అంత గ్రాములను నశింపచేయుటకు మిత్రమండలికి సాధనములేవు. యుద్ధమీ సంవత్సరమున ముగియవని మిత్రమండలివారు ప్రక టించి యుండగ అమెరికావారి సేన ముందు వత్సరము యూరోపునకు రాగలు గు నని లోచెడిది - తూర్పు రంగముచాల బలీయముగనుండుటచే జనరలు బగలపుగారు ముందునకు పోబాలరు. రష్యాపరివర్తనమువలన జర్మనులకు ఆనుకూల్యము కలిగినది. నిరుదు రష్యాలో గొప్పసేననుంచవల సేయుండినను స్వల్ప సేనతోనే ఆంగ్లపరాసు సేనలనోడించితిమి.

ఇపుడట్టి స్థితిమారింది. పశ్చిమరంగమున చాల బలీయత కలిగినది. అన్నిరంగములందును మాసేనలకట్టి కొరతయును లేదు. అంతగ్రాములవలన పనిబాగుగా జరుగుచున్నది. మానవ యత్నమున సర్వమును మాకనుకూలమని హిందెనుబర్గుగారు నుడిచిరి.

ఒక అమెరికా దేశీయునిమరణము.

లండను, ఏప్రిల్ 11:— వెను జూలాలో బ్రటిషువారి మధ్య వర్తిత్వమును ఖండించిన ప్రెసిడెంటు క్లెలొండుగారి రిపోర్టును తయారుచేసిన మహానుభావుడగు జార్జీ గారు మృ తికొల్పిరిని తెనియుచున్నది.

టర్కీ

పల్లెనులో బ్రటిషువారి పురోగమనము

లండను, ఏప్రిల్ 11:— కెయికోలోనున్న పయినీరు పల్లెకాలిలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— పడమటిరంగముం దు స్థితిగతులు అనుకూలముగనే యున్నవి. దక్షిణపల్లెను లో మరికొన్ని జయములకై దిన దినము ఎదురుచూచుచు న్నాము. ఈవర్షాయము తురుష్కవైస్యములు నిబ్బరముగ ఉత్తరభాగమునకు మరలిపోవుచున్నవి. వాలీ హేమ మూ రానువద్ద బలకరమైనట్టియు సురక్షితమైన నట్టియు ఒక రక్షక స్థానము నేర్పరచిరి. ఇచట కందకములతో 50 (ఏబది) చిన్న దుర్గములనుకూడ గట్టిరి. తురుష్క వైస్యము లెంతమాత్రముమీ వేడి కాగలేకున్నవి. ఒక వారము రోజులక్రింద తురుష్కలు ఈ స్థానమునువరలి గజటెల్ ఎవ్వరియూపంక్తి చేయవను క్రొత్తగ మరొకస్థానము నేర్పరుచుకొనిరి. మా వైమానికులుతి రోగ మనముగా విందుచున్న తురుష్కబలముల వెన్నంటి వారివై బాంబు లను ప్రయోగించి నానా భీభత్సముచేసి రైల్వేలను ఆయుధా హార సామగ్రులను ధ్వంసముచేసిరి. తురుష్కవైస్యములుగా బాను ఖాళీచేసినట్లు తెలిసినది. దీనిలో మాబలములు కొలది కాలములోనే ప్రవేశించును. బీర్.షే.బావద్దగాని హీబ్రను దగ్గరగాని నిలిచి హెడజాజి యింపవదారి పూర్ణముగ మా స్వాధీనము గావించుటకై తురుష్కలు పోరు సలిపెదరని తెలియుచున్నది.

మొసపాటిమీ యుద్ధము.

ప్రస్తుతస్థితి

లండను, ఏప్రిల్:— మొసపాటిమీయూకు ప్రత్యేకముగ సంగ్రామపరిశీలనా ధ్యము వెల్లెనవారిట్లు 10వ తేదీని తంతిమూలముగ తెలుపుచు న్నారు:— రెండు మూడు వారముల క్రితము బాగ్దాదునుండి పోయి ఇపుడు తిరుగ వచ్చుచున్న బాగ్దాదు సొంపు నిపుడు జూచి ఆశ్చర్య మొందుచున్నాడు. బజానలోనున్న దుకాణ ములన్నియు తెరిచబడినవి. వ్యాపారము చుటాకుగ జరుగుచు న్నది. పూర్వముకంటె దేశమందంతటను కాంతి స్పష్టత కలిగి నది. ప్రస్తుతమందు బాగ్దాదులో నున్న వైస్యములకును ప్రజ లకును మైత్రి సమహాది పరిహారలను నమ్ముచున్నారు. యుద్ధము చేయుటకు సోప సుదృఢ్యతలయిన పై నిరంతర క్షి.సోఖ్యము ననుభవించ నవకాశములేదు. బాగ్దాదు పరిణమువలన కొంచెము యుద్ధశక్తి తగ్గుననుకొంటిమిగాని మిడింత ఒత్తిడి హెచ్చి యుగది. తురుష్కవైస్యములకు ఇంకను వెన్నంటి తిరుము చున్నాము.

మేము తుటలమరాను వశపరచుకొంటిమన్న విషయము ఆసియాలోనున్న తురుష్కల సేనలన్నిటియందును విశాద మును, కల్లోలమును కలిగించినది. ట్రైగ్రినునదివైబడి రెండు తురుష్కపటాలములు తిరోగమనము చేయుచున్నవి. అట్టి సమయమందు పారశీకమునందు హామదానునుండి కానకుల చే! వెంబడించబడి మరలిపోవుచున్న రెండు తురుష్కపటాల ములకు సహాయకమైన మూడవపటాలమును పంపిరి. యూరప్ టిసుకు వెనుకప్రక్కనున్న తురుష్కపటాల మొకటి అతి త్వరితముగ నది దాటి పజ్జారామాడి, హిట్టువైపునకు పోవు చున్నది.

మార్చి 29వ తేదీని మారావద్ద మేముచేసిన యుద్ధముచే ట్రైగ్రినువద్ద నున్న తురుష్క వైస్యములును పారశీకమునుండి మరలి పోవుచున్న వైస్యములును కలిసికొనలేక పోయినవి. ఈ ఉభయపక్షముల వారిని ఎడతెరిపిలేకుండగ నిలిపి పోడి తిమి. ట్రైగ్రినువద్దనున్న వైస్యము నోడించి పాటలు ఆడము వైపునకు పారదొలితిమి. మరొక పటాలమును మా ఆశ్చ్యక దశము ముట్టడించెను. మాన్సురి లో బాబలనుండి తురుష్కవై స్యము దయాలానదికుడిప్రక్కకు పోయినది. మా కాల్యలములు ఎడమభాగము నాక్రమించినవి. ట్రైగ్రినువద్ద తురుష్కవైస్య ములు ఓడిపోయిన సంగతి తెలియగానే రాన్సోరీను ఆలోచే బాలు వైస్యము క్రిప్రీరోడ్డువెనుకకు బోయి అచట పారశీకము నుండి తప్పించుకొని వచ్చిన తురుష్కవైస్యమును కలిసి కొనెను. ప్రస్తుతమందు తురుష్కవైస్యములు రెండు గుంపు లుగ నున్నవి. ఒకటి బాగ్దాదుకు 55 మైళ్ళ దూరమున హెటెలు ఆశ్రమప్రక్కను ట్రైగ్రిను కడ్డముగ నున్నది. రెండ వది క్రిక్కిని దయాలా నదికిని మధ్య నున్నది.

తురుష్కల స్థలమును బట్టుకొనుట.

బాగ్దాదు, ఏప్రిల్ 8:— బాగ్దాదునకు ఉత్తరవాయ వ్యభాగములందు 50 మైళ్ళదూరములోనున్న బేలడ్ ప్రేక్షనును నిన్నటిరోజున బట్టి కొంటిమి. 9 గురు ఉద్యోగస్థులను, యంతరంగతులలోని వారిని 191 మందిని మాడు మరఫ్తంగు లను పట్టుకొంటిమి. క్రతువులు బేలడ్డుకు తరభాగమున మరలి పోయిరి.

ఆస్రియా

యుద్ధమంత్రుగారు తమ పదవికి

రాజీనామా యిచ్చుట

ఆముస్టరుడాం, ఏప్రిల్ 11:—వైస్యములందు దుష్ట వర్తన లెక్కువగుటచే యుద్ధమంత్రు క్రొంబాటినుగారు తమ ఉద్యోగమును చాలించుకొని రని వియన్నా తంతివాదలు తెలుపుచున్నవి.

బల్గేరియా

బల్గేరియాలో గొప్ప కలవరము.

లండను, ఏప్రిల్ 11:— జర్మనుల దారుణకృత్యముల వలన ప్రజలలో నసంతృప్తి కలిగి బల్గేరియాలో చాల పట్టు ణములందు కలతలు కలిగినవి. సోఫియాలో జర్మను ఆశ్చ్యక లు ప్రజలపై గవనిరి. మొదటి కలతయందు చాలమంది హతు లైరి. కలతలు హెచ్చు చున్నవి. బల్గేరియా సేనలు కొన్ని చోట్ల ప్రజల పక్షమున చేరినవి. కలవరము కలిగించిన వారి వైని గుండ్లు వదలుటకు నిరాకరించెను. కొన్ని సేనలు వారిచో చేరనియూధివాద తెలిసినదని మెసిడినోయాలోని పరాసు వారి ప్రధాన కార్యాలయమునుండి విలేఖకుడు వ్రాసెను.

చీనా

చీనానుండి జర్మను యుద్ధోగములు పోవుట.

లండను, ఏప్రిల్ 10:—టినిస్సు-హోలో - ఇఖాంగు. ముకెత్త-చెఫూ-టిన్జివాపు-యామాయి-ఫూబో-లనుండి 41వంద జర్మను రాయబారులు ఆలావిడ్డలలో గూడ మంఠాకువచ్చిరి. వారటనుండి గొలుంటియరు అను హంబునౌకలో జర్మనీకి వెళ్లెదరు అని తంతివార్త వచ్చినది. చీనాలో వీరి అల్లులు హెచ్చుగా నున్నచు వివరమృటచే నిది భువనర్తమానమే.

నదీట్లీనగరమున పెంటువైపుకు కళోశాలా భవనము ను నిర్మించుటకు ప్రభుత్వ శిల్పివాఖాధికారి లట్టియ్యగాను స్థాను చేయచున్నాడు. శింఖుస్థాపనము జరుగును. యుద్ధము ముగియగానే నిర్మాణము ప్రారంభమగును.

THE GREAT WAR.

Battle of Vimy Ridge—A Great Tactical Success.

An American Liner Mined.

Hindenburg on War—American Intervention Belittled.

SERIOUS RIOTING IN BULGARIA.

GERMAN CONSULS LEAVE CHINA.

[REUTER'S AGENCY]

WESTERN FRONT.

Battle of Arras.

Magnificent Feat of British Forces

LONDON, April 11. As details of the Arras battle are unfolded two significant facts emerge. Firstly, the supreme spirit and behaviour of the men, and secondly, the superb generalship of the leaders. As regards the first, the infantry talk with the utmost admiration of the artillery. The gunners speak almost adoringly of the airmen and these tell in glowing terms of the splendour of the infantry advance and the magnificent audacity of the tanks. There is no complaint or criticism among the fighting troops, but only universal admiration and content. There has been no battle on this scale fought by the British Army in this war hitherto in which every unit has triumphantly obtained its immediate objective. All this speaks of hard work and tireless self-improvement of all ranks of the army. Monday's victory indeed is the result of the perfected tactical method as practised by the French at Verdun and the British on the Ancre and at Arras, namely, the method of enabling the strongest field fortresses to be captured with less loss to the attackers than to the defenders. It discredits the theory once favoured that generalship now-a-days is less important in war and that there are no great British generals. The tactical achievement of F. M. Sir Douglas Haig and his able staff, seconded by a remarkable group of Army-Commanders is now thoroughly appreciated and the confidence is universal that their deeper strategic conceptions will be no less decisively vindicated before long. It is now seen that it is the Germans who are being strategically outplayed on the Western Front.

Congratulations to the Navy. Commercial Chambers' Tribute.

LONDON, April 11. The annual meeting representing over one hundred Chambers of Commerce in the United Kingdom has sent the first Lord of the Admiralty a copy of a resolution expressing "profound admiration for the services of the Navy and heartfelt gratitude for the way in which the Fleet has protected our country and commerce and safeguarded the lives of our families and ourselves". The resolution associates an expression of thanks to the Mercantile Marine. Admiral Beatty has replied that all ranks value very greatly this tribute to the work of the Fleet.

The News From France. French Tribute to British Effort.

LONDON, April 11. To-night's news from France emphasises the immensity of the British blow. It is a thousand pities that the weather is so execrable. The only consolation is that it is worse for the Boches than for the British. The French press is full of praise for the fine execution with which the beginning of the great offensive was carried out and the magnificent spirit of the troops which made possible such prodigious work as that at Vimy. The "Matin" says:—"When the full story is told how our allies accumulated near the front supplies of munitions and material, how they brought up heavy guns, and how they surmounted the numerous obstacles confronting them with prompt action, the world will be lost in admiration. Vainly did the enemy seek by action of his counter-battery to foil the imminent attack. Vainly he offered persistent desperate combat to British aeroplanes and observation balloons. The inevitable hour came and our Allies began the contest at the minute they had chosen."

Other newspapers speak in a similar strain and also dwell on the difficulty of the German higher command in explaining the present retirement as voluntary, especially in view of the thousands of prisoners lost.

Advance Continued. Despite Heavy Snowstorms.

LONDON, April 11. Last night's communique says:—"The operations were energetically continued in spite of heavy snowstorms. We reached the outskirts of Monchy-lez-Preaux five miles eastward of Arras and cleared Farbus and Farbus Wood. There was hard fighting in the afternoon at the northern end of the Vimy Ridge where we captured further prisoners and gained important positions. We advanced our line northward of Louverval. Enemy counter-attacks at different points were unsuccessful. The number of prisoners since Monday morning exceeds

eleven thousands including 235 officers. We captured over one hundred guns, including a number of heavy guns up to eight-inches, sixty trench mortars, and 163 machine-guns. Valuable aeroplane work was carried out in many cases. Aviators machine-gunned hostile reinforcements. Bombing expeditions were carried out and a large railway station hit and three trains wrecked. Three enemy machines were destroyed and four forced down. One of ours is missing.

Extraordinary Activity. Scenes Behind British Lines.

LONDON, April 11. Telegraphing on the evening of the 10th, Reuter's correspondent at Headquarters, who has just returned from a tour of the ground beyond which our offensive is thundering, describes his impressions. He says that the wonderful scenes of the first week of July 1916 are quite eclipsed by the extraordinary volume of activity since Easter Sunday night. In one village in the afternoon he saw within half-an-hour seven battalions, each headed by its own band, marching into battle as if to a review. He had never seen such crowds of prisoners. In one village there were eighteen hundred and forty at the railhead and shortly after on the road an almost equally large batch. The prisoners include a divisional commander.

Cavalry Charge Gunners

Describing the capture of a pair of heavy howitzers on the bank of the Scarpe, he relates that a party of cavalry charged the gunners in the fine old style cutting down resistors and effectually putting the weapons out of action till they could be dragged to the British lines. The day was largely devoted to consolidating Monday's important gains and clearing up the scattered spots which were still resisting.

Heavy-Fighting Expected

There are no signs hitherto of any big counter-attack. In any event we must expect heavy fighting. He states that our casualties hitherto have been extremely light. Our airmen are still baffled by the wintry weather, but last night they did much useful bombing of the German back areas and specially railways and communications.

German Version of Offensive.

LONDON, April 11. A wireless German communique says:—"The battle of Arras continues. The English after several days' artillery activity attacked on Monday following a very violent increase of fire on a front of twenty kilometres. As a result of hard fighting they penetrated our positions on roads radiating from Arras but failed to break through. Two of our divisions suffered considerably in stubbornly resisting the superiority of the enemy."

Violent Artillery Activity.

LONDON, April 11. A French communique says:—"North of the Oise there was reciprocal artillery activity. South of the Oise we destructively bombarded German organisations east of Couchy and south of the Ailette. The enemy violently bombarded our positions in the sector of Neuville-sur-Margival. On the left of the Meuse in the direction of Bethincourt our guns caught and completely destroyed a train."

German Commander in Alsace.

LONDON, April 10. (4-15 P. M.) PARIS.—Duke Albert of Wurtemberg is commanding the army group between Lorraine and the Swiss frontier.

Further British Gains. Village and Heights Captured.

LONDON, April 11. A communique from Field Marshal Sir Douglas Haig this afternoon says the situation is developing favourably in accordance with our general plan. We captured early this morning the village and heights of Monchy-lez-Preaux and Labergere and are making satisfactory progress elsewhere on the whole battle front.

Much Artillery Activity.

French communique says there was artillery activity in the region of the Somme and the Oise. Lively grenade fighting occurred at night time towards Maisons-de-Champaigne. There was a somewhat violent artillery duel in Bois-le-pretre.

TELEGRAMS.

Battle of Vimy Ridge. Supremacy of British Artillery.

LONDON, April 11

Reuter's correspondent at headquarters telegraphing this afternoon emphasises that the decisiveness of our supremacy in heavy artillery was strikingly illustrated at Vimy Ridge. Aerial photographs prior to the hammering revealed a system of defences which might well have been deemed impregnable. There was row after row of wire entanglements, each line many yards deep, a perfect honeycomb of trench-work and countless dominating machinegun positions; yet when our assaulters went forward, they found in many places, trenches and wire alike absolutely obliterated; and a few charred stumps and occasional rusty tangle of barbed stuff alone marked what had been formidable.

A Tactical Success.

VARRIERS—This splendid success of the offensive has created a very interesting tactical situation fraught with tremendous possibilities. The enemy has been forced back on pivot of his previous retreat in a manner creating a dangerously sharp salient at this spot.

Marvellous Air Work.

Bitter cold continues with high winds and frequent snow squalls. The aerial work, which our airmen continue to carry out, is nothing short of marvellous.

RUSSIAN FRONT.

Enemy Gains a Footing. But Forced Back Again.

LONDON, April 11.

Wireless Russian communique says:—"The enemy occupied our front trenches northward of Rojische, but was driven out. The enemy forced an entrance into our trenches in the region of Ierechkoveza in the direction of Sokal but was compelled to evacuate them after bayoneting, leaving many wounded."

GREAT BRITAIN.

Message of Congratulations. On British Victory.

LONDON, April 11.

Press bureau announces that President Poincare has sent the following message to the King:—"I have great pleasure in congratulating Your Majesty on the fine success of your valiant troops. I do not doubt that it will be a prelude to new victories."

King has replied expressing his heartfelt gratitude.

Obituary.

A Prominent American.

LONDON, April 11.

The death is announced of Mr. Olney, who drafted the famous despatch in which President Cleveland arraigned British intervention in Venezuela.

RUSSIA.

Talk of Peace Refuted. Government and Extremists.

LONDON, April 11.

PETR. GRAD.—At the Congress of the "Cadets" otherwise the National Liberty Party, M. Roditcheff said:—"A body of cold persons in Petrograd dared to talk of peace. What was the German socialists' reply to the appeal of the Committee of Workmen's and Soldiers' delegates to finish the war. They launched clouds of gas against the Russians on the Sookhod. Russia must fight to victory and repay her debts to the Allies. Remember that the British navy prevented the German fleet from reaching Petrograd in 1914 and that thousands of British and French fell in Gallipoli for Russia. The Ministers M. Milukoff and M. Nekrassoff admitted that the success of the revolution was due to the Workmen's and Soldiers' Committee. M. Nekrassoff said "Friction between the Government and the Committee was never serious. It was impossible to govern without the committee, but the Government would never surrender to the extremists."

AMERICA.

German Intrigues in South America.

The same thing has been taking place in South America, but there is evidence that the Governments there are also weakening to the danger. For instance Reuter's Rio de Janeiro correspondent reports the existence of numerous German rifle clubs in South Brazil all allied to the Rifleman's League whose headquarters is at Nuremberg. These clubs constitute a serious menace and it is expected that action will be taken in the matter soon.

It is also officially stated that there has been constant wirelessing from land to the German ships in Brazilian waters. Other South American Governments are gravely considering the position created by the entrance of the United States into the war and consequent difficulties of a neutrality policy especially in view of rightfulness at sea and Hun intrigue and in some cases conspiracy on land.

Great American Loan. To Establish Allies' Credit.

LONDON, April 11.

Mr. McAdoo, Secretary to the Treasury, announces the issue of five billion 34 per cent dollar bonds, of which three billions will be used as early as possible to establish the credit of the Allies and exchanged at par for the Allies' bonds now outstanding which bear greater actual interest charges.

TELEGRAMS.

Construction of Wooden Ships. Great American Scheme.

LONDON, April 11.
President Wilson has formally approved the Shipping Board's programme for the construction of a fleet of a thousand wooden ships, each of three thousand tons, to be ready in five months.
The Congress has authorised the expenditure of ten millions sterling for this purpose.

Hindenburg on War Situation. American Intervention Belittled. CONFIDENCE IN SUBMARINISM.

LONDON, April 11.
AMSTERDAM.—F. M. Von Hindenburg interviewed by the Berlin correspondent of the Spanish newspaper "Vanguardia" said "In deciding on unrestricted submarine war, Germany regarded the possibility of American assistance to the Entente as without weight. He admitted that America's financial assistance could not be dismissed, but contended that in this war money had not proved the most important factor. He opined that the American supply of war material to the Allies was already so great that an increase was hardly possible. On the contrary supplies were likely to diminish in consequence of the necessity to equip America's own enlarged army. Hindenburg did not anticipate that there would be much material help from America within a measurable time and it was the submarine's task to diminish it. He declared that in view of the fact that the English assisted by the Allied fleet were unable to overcome the activities of the U-boats, the American fleet would not succeed. He boasted that the Entente was without weapon against submarines and dwelt on the latter's achievements. He referred slightly to the possibility of the American army's readiness to proceed to Europe before a year while the Entente had announced that the war would be decided this year.

He proceeded to assert that the eastern front was so strong that General Brusiloff's most ruthless sacrifices were unable to make headway. Hindenburg claimed that the events in Russia had promoted German plans. In spite of the necessity to concentrate forces last year to repulse Brusiloff's attacks, the limited resources, then available in the west repulsed the Anglo-French attack.

Inopportune Boasting.

Hindenburg continued, rather inopportunistically, "Things to-day are fundamentally different. The western front has become so strong that it can withstand every attack." He spoke complacently of the Central Powers' absolute security on all fronts and unprecedented strength and preparedness everywhere. He declared that the calculations with regard to submarinism were turning out correctly and concluded with an expression of confidence based on the consideration of all human possibilities.

WAR AT SEA.

American Liner Mined. No Casualties.

LONDON, April 11.
WASHINGTON.—It is officially announced that the American liner 'New York' struck a mine. Passengers were safely transferred and there were no casualties. The liner is proceeding under her own steam to an unmentioned port.

The Explosion Described. Vessel Towed to the Mersey.

LONDON, April 11.
The Liner 'New York' struck a mine on Monday evening during dinner. A terrific explosion in the forepart tore a large hole below the waterline. As sixty passengers including women and children took their places in the boats, most orderly, wireless brought help. Passengers were transhipped safely and the 'New York' was towed to the Mersey and docked.

CHINA.

Good News from Abroad.

German Officials Leaving China.

LONDON, April 11.
Meanwhile good news comes from China and South America almost the last snatches of Hun intrigue. Reuter's Shanghai correspondent announces that forty-seven German consular officers, including women and children from Tientsin, Hankow, Ichang, Mukden, Chefoo, Tientsin, Amoy, and Foochow have arrived there and are returning to Germany on board the Dutch steamer "Geentoe." This news is more welcome as recent reports showed that German intrigue in China was becoming a menace of the first order and included wholesale bribery of the Press.

BULGARIA.

Serious Rioting in Bulgaria.

LONDON, April 11.
Reuter's correspondent with French headquarters in Macedonia says that according to reliable information owing to popular dissatisfaction at the German Tyranny a serious rioting has broken out in several towns in Bulgaria and especially in Sofia where the German cavalry charged on the crowd. During the first of these demonstrations which are spreading, there were numerous casualties. The Bulgarian troops in some cases sided with the population and refused to attack the demonstrators or even joined them.

AUSTRIA.

Minister of War Resigns.

LONDON, April 11.
AMSTERDAM.—A Vienna telegram states that the Minister for War, M. Krobatin has resigned following on revelations of the extensive corruption in the army.

TURKEY.

Russians Occupy Turkish Positions.

LONDON, April 11.
A wireless Russian communique says:—In the direction of Pendjevin we dislodged the Turks from their position in the region of Nirbar south-westward of their base and we continue the offensive.
We occupied Kyzylabat south-westward of Khanikin.

British Advance in Palestine.

Turks Retreating Northward Prepared Positions Evacuated.

ALLAHABAD, April 11.
The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—Things are progressing very favourably on the western frontier and we are daily expecting news of further victories in South Palestine. This time the Turkish troops have been steadily withdrawing towards the north. A very strong defensive position had been prepared at Wadi Heish Muran, where, during the past two months, more than 50 redoubts connected by trenches had been built. The Turks evidently could not face our advance. A week ago, they abandoned the whole of this position and took up a station along the line Gaza-Tel-el-Sheriah. Our aircraft followed up the enemy and systematically bombed the retreating troops and considerably damaged railway lines and rolling stock. My latest information is that the Turks have now evacuated Gaza, the occupation of which by the railway has been sufficiently advanced. It is believed that the Turks will make a stand either at Bir Sheba or Hebron to try if possible to prevent the Hedjaz railway from falling completely into our hands.

MESOPOTAMIA.

The Mesopotamia Campaign.

Present Situation Described. Concentration of Turkish Forces Prevented.

SIMLA, April 11.
The following telegram dated the 10th April 1917, has been received from Eye-witness, Mesopotamia:
BAGHDAD, April 8th. On returning to Baghdad after an absence of one or two weeks, one is struck with the increased liveliness of the place. Most of the shops in the bazaar have been thrown open, trade is brisk; the city has regained much of its normal life; and there is every sign of confidence in the army of occupation. The Expeditionary Force has had little opportunity of enjoying the relative ease and refinements of the city.

The capture of Baghdad, so far from relieving the strain of operations, has multiplied activities and we are still pressing hard on the heels of the Turks. The news of our occupation of Kut caused a stir and movement among the whole Turkish army in Asia. While two Turkish divisions were retreating up the Tigris, a third division was detached to cover the retreat of two other divisions, which were withdrawing from Hamadan in Persia with the Cossacks in pursuit, and a detachment left behind on the Euphrates was retreating up-stream by rapid marches in the direction of Faloja Ramadi and Hit. Our fight and March on the 29th March effectively prevented the junction of the Turkish forces on the Tigris with that withdrawing from Persia. We engaged each of these forces in detail. The Tigris force was met and defeated and driven back to the Shatt-el-Adhaim, while a division from Mansuriel Jebel was contained by our cavalry which had then moved up rapidly on the right bank of the Dialah, while our infantry held the left bank. Upon the defeat of the force on the Tigris the Ransiris-al-Jebel division fell back along the Kifri road and has now rejoined the rest of the Turkish force from Persia. The Turkish forces now consist of two groups, one astride the Tigris on the line of Shatt-el-Adhaim, 55 miles upstream of Baghdad and the other between Kifri and the Dialah river.

Capture of Turkish Position.

BAGHDAD, April 8.
Yesterday we captured Beled Station, 50 miles north-northwest of Baghdad. Nine officers, 191 other ranks and 3 machine-guns were taken. The enemy have withdrawn north of Beled.

Indian Telegrams.

From our own Correspondents.

[BY WIRE.]

CALCUTTA

The War Loan.

CALCUTTA, April 11.
Applications for the War Loan now amount to Rs. 10,65,24,400. The details are as under:—

	RS.	AS.	PS.
Bengal	3,38,35,300	0	0
Bombay	4,30,90,000	0	0
Madras	28,15,300	0	0
The United Provinces	74,54,700	0	0
The Punjab	86,88,600	0	0
Birma	11,15,700	0	0
Bihar and Orissa	9,62,100	0	0
The Central Provinces	14,03,400	0	0
Assam	2,35,300	0	0
Minor Administrations	17,29,600	0	0

War Loan Meeting.

Lord Ronaldshay Presides.

CALCUTTA, April 11.
His Excellency Lord Ronaldshay presided at the War Loan meeting held this evening at the Town Hall. He said that some people were misled by the use of the words "subscription to the War Loan". Ordinarily the word "subscription" meant that they would be poorer by the amount they subscribed. But in the war loan it had an entirely different meaning. It meant lending of money at excellent interest to the Government for a limited time. The Governor then appealed to higher sentiments than self-interest. The Empire was engaged in a life and death struggle which was forced upon it. The fundamental issue was whether humanity in future would be governed by right or be under domination of brute force. After narrating the tales of misery and suffering of nations which fell victim to German barbarities the Governor asked whether the response they were going to make was in any way adequate. Whole of India had subscribed seven millions sterling which could bear the war expense for little more than 24 hours. Bengal subscribed two and a quarter million sterling sufficient for ten hours expenditure. These figures did not well represent the patriotism and loyalty of this Empire.

The Nawab of Muradabad, Maharaja of Burdwan, Mr. Bray, Mr. Monahan and others addressed the meeting. At the conclusion subscriptions amounting to Rs. 11,72,500 were announced the sum of which came from the Marwari community of Calcutta.

Calcutta Trades Association.

CALCUTTA, April 11.
The Committee of the Calcutta Trades Association in the course of a communication to the Government of Bengal on the subject of

Commercial Problems

which require to be dealt with after the termination of the war, state that, relating to the treatment of enemy (or alien) firms and individuals, the presence in India of enemy firms, individuals, banks and insurance companies is neither necessary nor desirable. But, if it is considered to be impracticable and inexpedient to legislate for the total exclusion, then and in such case, the Committee are of opinion that every enemy and alien firm and individual should be compelled to register. During the period of reconstruction no enemy firms should be allowed to trade in India and all enemy individuals should be repatriated. After the period of reconstruction, an enemy and alien firm, and individuals should be required to take out a license, before being allowed to carry on any business in this country.

The Committee are of opinion that

Enemy Or Alien Commercial Travellers

and travelling agents representing enemy or alien firms or individuals should be compelled to take out a license and be subjected to a poll tax with regard to: (1) the acquisition and exploitation of mineral rights and (2) holding of real estate. The Committee hold that all enemy and alien subjects, whether as individuals, firms or incorporated bodies, should be debarred from acquiring or exploiting by purchase, leasehold or otherwise, mineral rights in India. They also consider the holding of real estate by enemy or alien firms or individuals as well as by naturalised British subjects, whether of enemy or alien origin, is undesirable, but that permission might be granted in particular cases for a specific purpose and under a special license, and that all applications for such permission or licences should be published in the Government's Gazettes.

Referring to

Patents and Merchandise Marks Laws

the Committee are strongly in favour of the adoption of a system of registration of trade marks in India and consider that, subject to any agreements which may be made between Great Britain and her allies, no foreign patents should be allowed to be held in this country unless they are worked or unless the articles so patented are made in the British Empire.

In conclusion the Committee deal with the question of the treatment of

Imports and Exports

and state they are of opinion that the economic position of India, which is in some respects unique, quite apart from the general question of preferential tariffs throughout the Empire, renders it not only desirable but necessary that a measure of preferential tariffs should be introduced in India after the war, which would be preferable to the total prohibition of imports from enemy countries, as the latter course would probably be found unworkable in practice and would tend to the swamping of neutral markets with enemy goods in competition with the British and allied productions.

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm.

SEDATIVE.

It is tested and tried by thousands of sufferers from pains and aches. No other medicine has such a wonderfully healing and soothing virtue like AMRUTANJAN. Always ready for use as a Sprinkle or other.

LARGEST SALE IN THE WORLD.

Obtainable Everywhere.

Price Rupee & Per Bottle.

Apply to — BOMBAY
AMRUTANJAN DEPOT, — MADRAS

TELEGRAMS.

PUNJAB

Viceroy's Tour to Lahore. The Programme.

LAHORE, April 11. Their Excellencies the Viceroy and Lady Chelmsford will arrive at Lahore on the 12th instant, the arrival being public. They will drive in procession to Government House and later in the forenoon His Excellency will receive visits from various Ruling Chiefs of the Punjab who have assembled in Lahore to welcome His Excellency. In the afternoon the Viceroy will return visits of such of the Chiefs as are entitled to the honour. On the morning of the 13th at 7.30 a. m. His Excellency will hold a review of retired Indian Officers from Lahore, Jullundur and Multan divisions on brigade parade ground afterwards visiting the confinement war hospital. In the afternoon His Excellency will attend a special convocation of the Punjab University in the University Hall and receive the Honorary Degree of D. L. At the close of the Convocation addresses of welcome from the Lahore Municipality, the Sikh community, the Muslim community and the Hindu community will be presented to the Viceroy. After dinner there will be an evening party in the grounds of Government House. On the forenoon of the 14th at 10.30 a. m. His Excellency will hold a Durbar in Shish Mahal in the Fort for reception of the Ruling Chiefs and Viceregal durbar of the Punjab. In the evening Their Excellencies will attend a garden party at Aitchison College given by the members of the Punjab Chiefs' Association. On Sunday morning Their Excellencies will attend divine service at the Cathedral and in the evening visit some of the sights of Lahore. Morning of the 16th will be occupied with further informal visits and Their Excellencies will depart for Amritsar the departure being private. At Amritsar His Excellency will pay a visit to the Khalsa College.

Public Works Committee.

LAHORE, April 11. The Public Works Department Committee concluded their sittings in Lahore to-day. Witnesses examined were Mr. Stead, representative of the Police Department the Hon'ble Mr. James Currie of the Punjab Chamber of Commerce, Dr. Dorman, Executive Engineer and Mr. Budh Singh, Executive Engineer and representative of the Punjab Engineers Association.

Mr. Currie gave a lengthy evidence. Mr. Dorman said he was of opinion that the District Board establishment should be abolished and the P. W. D. should do the whole work. In reply to a question from R. B. Ganga Ram witness said that he thought the system of pension should be abolished and provided fund established but he did not express any definite opinion. Mr. Budh Singh said that the P. W. D. works were constructed more economically than by private enterprise. As regards education witness recommended that there should be one Imperial College for the whole of India and he would recommend Roorkee to be the centre and not Madras. This concluded the evidence. The committee now proceeds to Simla where their enquiry will be brought to an end after examination of the consulting architect to the Government of India and other special witnesses.

UNITED PROVINCES.

U. P. Legislative Council. Wednesday's Session.

LUCKNOW, April 11. The Legislative Council met again to-day for the discussion of the Budget. Mr. Chintamani said that the whole world was changed and, despite what the Viceroy had said in Calcutta, he hoped that the British Government would move faster than it had done. Referring to the Finance Committee, he said unless fuller use was made of it, it must be called a failure.

Lala Madhusudan Dyal referred to the backwardness of these Provinces in education.

Mr. Sami Ullah Beg thought that the money spent on education was inadequate and much more rapid progress was urgently necessary.

Mr. Anand Swarup regretted the increase in the excise revenue.

His Honour Mr. Holms, in winding up the debate, said that India was beginning to feel the effects of the war more, and the attitude of the people was satisfactory. The War Loan was doing well and he felt sure that these Provinces would do well in the end. He associated himself with what had been said of Mr. Puri's work as financial Secretary, and said that the suggestions made in the debate would receive consideration.

All-India Shia Conference. Yesterday's Session.

LUCKNOW, April 11.

At the All-India Shia Conference it was resolved that the Government of each province be requested to add as holidays the 11th and 12th Muharram in all public offices, courts, schools and colleges. A resolution of thanks was passed for the services rendered by Nawab Fateh Ali Khan Qizilbash, C.I.E., for the Shia College. It was also resolved that the Punjab University be requested to open an examination for M. A. in Persian like other Universities and also to make the value of Persian equal to that of Arabic and Sanskrit in the examinations of the Entrance, B. A. and M. A. that the Government of U. P. be requested to cancel section 125 of Education Code to the effect that students who fail twice in the examination will not be admitted in any school, that in future one-fourth of the scholarships of the Shia Conference may be given to students of arts and crafts, that the Punjab University be requested to remove Parkhur Khulana from the text books for the Maulvi class and Moquaddam Tanay Khaleem from the Maulvi Aham and Nizami Fazl examinations, on the grounds that these books contain matter to wound the hearts of Salas, that Shia clubs be started in places where the Shia College sub-committees have been started, that the Government

of India be requested to make the 10th of Muharram a holiday in all Post Offices for the Mahomedans, and that Shias be requested to pay the promised donations for the Shia College as soon as possible.

BOMBAY.

Karachi Chamber of Commerce. Annual Meeting.

KARACHI, April 11.

At the annual meeting of the Karachi Chamber of Commerce the Hon'ble Mr. W. V. Nicholas, Chairman in welcoming the Defence of India force act said that if Karachi had failed to draw many new men of military age, banks and firms in Karachi were down to the bedrock so far as European staff was concerned. Regarding Indian loan he said that the local Indian firms so far had not shown the enthusiasm that was expected after the initial War Loan meeting. Large British firms long ago invested all available resources in the British War Loans. He hoped the issue of Premium Bonds would be sanctioned and he was confident it would immediately be a great success. Referring to the exchange difficulties he estimated that for months to come Karachi alone would require about 80 lakhs weekly to finance articles of most vital national importance. He hoped that the response to the Indian War Loan would place sufficient money in the Government's coffers to enable them substantially to increase the sale of coupons if not other means of relief would have to be afforded otherwise the situation would become impossible. Scarcity of coal during the year added difficulties to the situation. He thought that the North Western Railways held record for being held up longest of all Indian railways. Lockup of wagons was a most serious factor. If large shipments of foodstuffs were to be made from Karachi some solution of the difficulty must be found as plainly it was impossible to carry both coal and grain in quantities required as Karachi was not designed to do large bunkering trade by rail. Referring to the trade possibilities with Mesopotamia and Persia he said that on Saturday he had an interview with Mr. Holland, the Trade Commissioner, and the Persian Chief. On his return from three months tour Mr. Holland was firmly convinced that large import and export trade was awaiting the firms enterprising enough to make early arrangements with capable European assistants who would master the language. There were great trade possibilities from Hunderabhas, Basrah, Bahrain and Mahommereh and from Baghdad as soon as communication settled down and improved. There were prospects of large trade in piece goods both to Persia and Nejd.

Mr. Webb in supporting the chairman's remark on exchange question said that some difficulties might easily have been avoided had the Finance Department shown greater courage and foresight. Referring to Sir William Meyer's remarks in Bombay he said that not enough was being done to ease the strain. Money was urgently needed now to finance export from India of raw products of vital importance to the Empire's headquarters. That money must be produced. A portion of the loan on war bonds principle would draw out rupees in immense volume which is exactly what we want. What is Sir William Meyer's reply? He says he has open mind and will consider the matter next year. That will not do. We want money now. We want to send our wheat home now. We want to win the war as soon as possible, this year if we possibly can, not next year.

Defence of India Force. Exemption Tribunal Sittings.

B. MBAY, April 11.

The Exemption Tribunal constituted under the Defence of India Force scheme for the purpose of considering applications for exemptions from service, held its first sitting in the Town Hall, Bombay, to-day. It consisted of Mr. W. C. Shepherd, (President), Lieutenant Colonel R. B. Low, D. S. O., and Mr. J. C. C. Bowen (members). Captain S. L. Shephard represented General Officer, Commanding Bombay Brigade. Twelve cases were disposed of. Two or three of these cases were dealt with briefly as the applicants appeared on valid medical grounds. The first case to be discussed was that of Mr. J. Sutherland of the Gramophone Company. He asked for exemption on the ground that his staff was much reduced and that the company was important to India on the grounds of its factory and expensive branches in this country. It was urged in opposition to his claim that the case was not one for the Exemption Tribunal, but should be left for the Selection Committee to deal with. The Tribunal eventually granted Mr. Sutherland temporary exemption from active general service for a period of two months at the end of which the case is to be reviewed again. The application of Mr. J. L. Bowen, technical chemist was postponed for further hearing in order that information might be received as to the exact meaning of the phrase "Sedentary work" used in his medical certificate. Applicant argued that "Sedentary work" would only mean work to which a man sits down and could not mean work of the kind which would be required from him if he were appointed to a reserve company. Mr. A. R. Keeman, sole proprietor of the Electrical Engineering Company was granted partial exemption with recommendation that in view of his previous service in the Royal Horse Artillery and Bombay Volunteer Artillery and in view of the fact that he is nearly 41 years of age his preliminary training might be dispensed with. Mr. W. P. Murdoch, an import merchant and sole proprietor of his business, was granted exemption from active general service for six months. Mr. W. E. Cuff, Manager Lipton Ltd. put in a claim for exemption which was dismissed and he was told his case would be considered on its merits by the Selection Committee.

Brief Telegrams.

His Highness the Maharaja Sindhi of Gwalior has very generously contributed 25,000 to Lady Laasdownes' Fund.

As regards the Mysore Port scheme, though the proposals are being considered, no others have yet been made is stated in Madras papers. While the enterprise, it is stated, is to be financed by the Mysore Government the work will be carried out by the Tata Sons and Company and the matter of agreement between the Mysore Government and the Company is still under negotiation.

The Hon'ble Mr. James Currie has been re-elected President and Mr. R. Macpherson of the Chartered Bank of India has been elected Vice-President of the Punjab Chamber of Commerce for the present year.

Mr. Lutgens, Imperial Architect, is designing the proposed building of St. Stephen's College in the new Imperial City of Delhi. The foundation stone will be laid and building work commenced as soon as the war is over.

It has rained in Delhi intermittently for the last few days. The weather is unusually cool for this time of the year and the dust has been laid but the rain, slight though it is, will have injurious effects, it is feared upon the wheat crop.

In connection with the statement of a Mysore correspondent that Bhatkal will shortly be formally handed over to the Mysore Government it is understood from enquiries in Mysore official quarters that the Statement was premature. It was stated in Bangalore some days ago that the Mysore Government's proposals as regards Bhatkal were favourably received by the Bombay and Imperial Governments, but the question of jurisdiction of Bhatkal is still under correspondence.

A press note states that in view of the satisfactory response to the call for recruits for the company of Burmese Pioneers and in order not to disappoint many of the suitable applicants the Government of India have on the Local Government's recommendation sanctioned formation of a second company of Burmese Pioneers on the same conditions as the first. The second company will be enlisted mainly for Monywa, Sagaing, Shwebo and three other districts. But suitable recruits from other localities in Upper Burma will be accepted if they present themselves for enlistment. The second company like the first will be under Command of Major H. St. C. Harvey Kelly, 54th Pioneers, under whose orders enlistment of recruits will be carried out.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, April 11.

British communique says: Heavy fall of snow all day rendered observation impossible and impeded operations. We beat off, this morning, two counter-attacks against our new positions near Monchy-le-Faux. Prisoners who were taken at Monchy-le-Faux, state that they were ordered to build a village at all costs. Further south we penetrated neighbourhood of Bullecourt taking a number of prisoners, but large enemy forces counter-attacked and forced us back to our own lines. Our artillery inflicted heavy losses on enemy's troops. Our aeroplanes were active yesterday in spite of gale. Few enemy machines were seen.

Admiralty announces that, arrivals during week numbered 2406 and sinkings 2367. Seventeen vessels over sixteen hundred tons were sunk and two under sixteen hundred tons. Fourteen vessels were unsuccessfully attacked. Six fishing boats were sunk.

Italian naval communique says: During the week ending 8th-24th merchantmen arrived in Italian ports and 447 left. Five Italian steamers under three thousand tons were sunk and ten sailing ships under three hundred tons were sunk. One steamer which was attacked, escaped.

Manchester City Council has unanimously resolved to confer Freedom of City, on members of Imperial Conference, Bikanir, Meston, Sinha, Burden, Massey, Smuts and Morris.

Death is announced of actor, James Welch. Toronto. - It is officially announced that 449074 Canadians have enlisted.

Buenos Aires. - While Argentine intends to maintain neutrality until her own rights are violated, Government has issued a declaration sympathising with the motive of the United States in declaring war.

MADRID. - Entry of American Republics into war has seriously increased difficulties of Spain, greater part of whose supplies of grain and coal have recently come from America.

COPENHAGEN. - Swedish Government has taken over control of all fats and stocks of maize and rice. Daily rations will henceforth be seven ounces of flour or grain and five and a half ounces of hard and eight ounces of soft bread.

Sir Robert Borden, interviewed by Reuter said: - The great victory just won in France is a glorious beginning or renewed British offensive. It is specially interesting to me, as a month ago I saw Vimy ridge and I realised from what I saw and was told the strength of positions and the tremendous task which lay before the Canadians in undertaking to carry it. All Canada will be tormented with pride by the glorious achievement of our Expeditionary Forces. With equal pride we have heard the tidings of the splendid success which attended the efforts of all British forces. When I was in France, Sir Douglas Haig asked me to visit the battlefields of the Somme in order to realise what had been accomplished. My visit convinced me that the men who captured the positions I then saw in our occupancy, could not be stayed in their next advance.

The "Tid" thinks that the British success between Arras and Lens will have results of great strategic importance, especially by the capture of Vimy Ridge.

The Nieuws Von Den Dag says the British defeat of the Germans has completely changed the aspect of the western campaign. It is now impossible longer to believe that Hindenburg will be able to execute the long prepared strategic plan ascribed to him. The paper declares that it is no longer a strategic or voluntary retreat.

The women's war loan subscription in Bombay now stands at Rs. 20 lakhs.

At a meeting of the Gujarati ladies on Wednesday Rs. 2 lakhs was subscribed for the war loan.

A purdah meeting will be held at the instance of Lady Willington this afternoon at the Women's War Loan Office.

At a war loan meeting at Kota city His Highness the Maharaja of Kota in order to make the loan more attractive guaranteed interest at 6 per cent. to all subscribers throughout the State. - A. P.

చెన్నపురి యూనివర్సిటీ పరీక్షలు.

స్కూలు వైనలు.

ఈపరీక్ష యీయేటికి నేడో యొక విధమున తెలిసినది. అన్ని విషయముల మాట యటండ, ప్రాథమిక గణితశాస్త్రము, చరిత్ర-నీనిగారు మాత్రము పరీక్షకారులు వారివారి యసాహస్య ప్రావీణ్యము చూపించిరి. పేరునకు ప్రాథమికగణితము గాని, నిజస్థితిని జూడ నున్నత గణిత పరీక్షా విషయమే యంతకంటె పెక్కురెట్లు బాగుండెనని యనుకొనుచున్నాము. ఇంక, చరిత్ర విషయము చెప్పదలచుకొన్న చాలగలదు. ఇందు నిచ్చుచున్న ప్రశ్నలరీతి పరీక్షకారుని బట్టి యేటేట మారుచున్నది. ఒకదారిచూ, ఒకతెన్నా? బాబుర కలవడవలసియున్న జ్ఞాన మంతయుని మితి యేయైన నున్నదా? పరీక్షింపబడువారు, ఆంగ్లబాబురుగాక, ఆంగ్లదేశ భాషాని విషయముల గ్రంథస్థముగ మాత్రము జ్ఞానమువచ్చిన దానిక నేర్చుటండేసి, అంతబాగుగ నేర్వ నవకాశములేని, యింకను ముక్కుపచ్చలయిన సరిగ నారని పనిబాలురుగ నెంచక, యూహా తప్పిన ప్రశ్నల నధికారు లనుగుచుండుట కడు వివాదకరము. ఇందుల కొకటి రెండు నిదర్శనములు జూపెద మాచుడు. 1912 సంవత్సరమున

The French Revolution stimulated a great literary change in England. How do the poets of the early nineteenth century differ from those of the 18th? What was the nature of the change? If possible, illustrate your answer from your own reading. ఓపాతక నుహాశ యూరూ! చూచితిరా దీనిని? ఇట్లుగ న్నూలువైనలునకు నాంగ్లదేశచరిత్రయందీయదగిన ప్రశ్న యేమో యోజింపుడు. స్కూలు వైనలుగుగాదు, పట్టపరీక్షకు నామూలగ్ర మాంగ్ల సారస్వత చరిత్రంబును జదివిన యువకు లెవ్వరేని దీనికి సరి యయిన యు త్తరువు సొసంగగలరా యని మాకు సందేహ మొడముచున్నది. సాధారణంబుగ నిట్టి ప్రశ్నల పట్టపరీక్షకే యిచ్చుటండేసి, స్కూలువైనలు గూడ నొక్క పట్టపరీక్ష యను భ్రాంతి నొందుచుండిరేమో తెలియదు. మన పరీక్షాధికారులు. ఇంక నుదాహరణంబులు గానలేనా? అట్లయిన 1916 వ సంవత్సరంబున నిచ్చిన చి. గ్రూపులోని కడపటి ప్రశ్నను గమనింపుడు. నాయోగినయంత నిట్టి ప్రశ్నలు పట్టపరీక్షకే యని చెప్పగలను. లేదా సీలబననందు సోయ్యల విషయమై బాలు రెరింగియుండవలెనని? కొంద రడుగవచ్చును. లేదని యో వరం టిరి? ఉన్నది. ఉన్నను, అట్టి వండుంచుట సమంజసమగునో, కాదో? విద్యార్థికు లూహింతురు గాక. ఇంక నీయేడు ఇది యొకరీతిగా నున్నది. "లోకోభిన్న రుచి" అనునట్లు మానుషస్వభావ మనుదినమును నూతనావస్థలను గోరుచుండును గదా! నాడిచ్చిన యట్టిప్రశ్నల నేడిచ్చిన వీరి విద్యాప్రాబల్యము, కుశలత గోచరంబగుట యెట్లు? కావుననే నూతనావస్థలు, నూతన విధానములు, కాకున్న నాంగ్లదేశచారిత్ర మేడ, హైందవచారిత్రసమ్మేళనం లేద? సీలబనునందు లేదా యీసంగతి యనియెదరేమా? ఉన్నను ఏదియో ముఖ్యాంశముల పట్టి, గట్టి తారతమ్యమున్న విషయ

ముల తెలియవలసినదనియే గాని, సంపూర్ణముగ హైందవదేశ చారిత్రకవిషయంబులనే ప్రశ్నలువేసియుట కేవలము బాబుర పాలిటి సమ్మాహనంబు గాదా?

"What methods were employed by the British Navy to destroy the power of France in the seven years' and Napoleonic Wars?"

అను ప్రశ్నను జూడుడు. ఇంటర్మీడి యేటిద్వితీయార్థముల యన దీనిని బాగుగా వివరగలరా? అట్టిది స్కూలు వైనలు విద్యార్థులకిచ్చిన య న్యాయంబుని పేరుగ నుడువవలెనా? అయినది కానిచ్చి యింకముందైనను పరీక్షకారులు పాప మీ విద్యార్థులయందు తగిన సానుభూతిని గనవలెనని వారి కృతజ్ఞతకు పాత్రు లగుదురు గాక!

ఇంటర్మీడియేట్.

దీనివిషయము యంతగా వ్రాయవలెను. కొన్ని విషయంబుల స్కూలువైనలు దగ్గర దీని సంగతియే బాగున్న దనవచ్చును. ఏది యెట్లుండినను మానుపే సోమిదేమి, యజ్ఞము చేసె ననునట్లు, అన్ని విషయంబుల నొక్కసారిగ నె ఉత్తరములు గావలసిన యప్పుడే చాలయంది కుత్తుకల గోయుచుండెడి మన విశ్వవిద్యాలయము విషయంబుల విడివిడిగా చేలును పాధిక కలిగియుండిన యీ కాలమున చాలయంది చేలనిచ్చినన్న యాస వాస్తవము దూరమేయైన కాగలదని మాయూహ. అట్లుగానిచో అందరము ధన్యులమే కదా!—ఒకవిలేఖకుడు.

సంస్కృత కళాశాల నాయంటు కార్యదర్శి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— తెనాలి సంస్కృతకాలేజీలో ఇదివరలోనున్న శిరోమణి విద్యార్థి క్లాసులు గాక జూలై 1 వ తేదీ లగాయకు అడ్వాన్స్డ్ (Advanced) IV, V VI క్లాసులు పెట్టబడెను. ప్రవేశమునకు కావలసిన అర్హతలు క్రింద వివరింపబడినవి.

అడ్వాన్స్డ్ క్లాసుకు అర్హత.

1. ఇంగ్లీషులో ధర్మపారమువరకు (3d Form) కావలసిన ఇంగ్లీషు భాషాజ్ఞానము. 2. చరిత్ర, భూగోళము, తర్కలలోను సామాన్యజ్ఞానము. 3. పంచకావ్యములుగాని కావ్యత్రయమువరకు గాని అయి యుండవలెను.

కాలేజీ క్లాసులకు అర్హత.

1. ఇంగ్లీషు ఫోర్తు ఫారం (4th Form) వరకు అయిన భాషాజ్ఞానము. (ఎ) కాముదిలో కొంతవర కయిన గ్రంథము పూర్తిఅయి యుండవలెను. (బి) సంగ్రహము, న్యాయబోధిని పూర్తిగా అయియుండవలెను. ఆద్యైతవేదాంతగ్రంథములను సాధించుటకు అవసరమైన తర్కశాస్త్రజ్ఞానము కొంతవరకు అయివుండవలెను. అనగా తర్కసంగ్రహ న్యాయబోధినివర కైనా పూర్తిఅయి ఉండవలెను.

విశ్వాకో క్లాసుకు.

1. ఇంగ్లీషులో ఫోర్తు ఫారము (4th Form) ఇంగ్లీషు జ్ఞానము 2. నాటకాలంకారసాహిత్యములలో కొంతవరకైనా కావడం.

ఇట్టి యోగ్యతలు గలవారు 6-6-17 తారీఖునాటికి తెనాలికి వచ్చి జాయంటు కెక్రటరీగారిని చూడవచ్చును. వారు అవసరమైన ప్రవేశపరీక్షచేసి యోగ్యత గలవారికి భోజనపుకసతి విషయమై ఆలోచించుదురు.

౧౧ వ గోదావరీ మండలసభ.

మూడవ దినచర్య

(మా ప్రత్యేకవిలేఖకుని యొద్దనుండి).

అచలాపురము ఏప్రిల్ 9:— నిన్నటితో గోదావరీ మండలసభ సమాప్తమైనది. ముందుకత్తనము సభ రాజీలు నందు జరుగును. ఆంధ్రరాష్ట్ర స్వగాఢ్య తీర్మానములు సభయం దామోదితము లైనవి.

అధ్యక్షుని ఆంత్యోపన్యాసము.

అధ్యక్షులు తమ ఆంత్యోపన్యాసమునందు స్వగాఢ్యము పట్టును తమకుగల పూర్ణామోదమును వ్యక్తీకరించిరి. ఆహ్వాన సంఘ కావ్యదర్శి వాడేవు రామమూర్తిసంతులుగాను అధ్యక్షులకును సభ్యులకును, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులకును దేశగుప్త నరసింహంగారికిని, స్వచ్ఛంద సేవకులకును, నేనా నాయకులకును వందనము లర్పించిరి.

ఆంధ్ర నాటక ప్రదర్శన విమర్శన సంఘము, నెల్లూరు. (752)

సై సంఘమువారు మా పురమున జరుగనున్న ఆంధ్రమహాజనసభ తోటి మ-రా-రా-శ్రీ బలిజే పల్లి లక్ష్మీకాంతంగారి హరిశ్చంద్ర నాటకమును పోటీపరీక్షకు నేర్పాటు చేసిరి. అందు హరిశ్చంద్ర, చంద్రమతి, విశ్వామిత్ర, నక్షత్రక, లోహితాస్య పాత్రలు ధరించి యు త్తరలైన వారికి క్రమముగా రు. 50, 50, 40, 35, 30 లు వెలగల బంగారు పతకములును, మొత్తములో యెవరినాటకము బాగుండునో వారికి రు 100 లు వెలగల రజత పాత్రమును బహుమాన మొసంగెదరు. ఈపరీక్షకు రాగోరువారు తమ దరఖాస్తులను మే నెల మొదటి తేది లోపుగా పంపుకొనవలెను. ఇందు విషయమై తెలిసికొనగోరినయెడల యీక్రింది వారికి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

ఆడ్రెస్:-
జి. సుబ్బయ్యశాస్త్రి, రిటైర్డ్ మునుస్కే.
జి. సుబ్బయ్యశాస్త్రి, ఎం. సుబ్బరావు ఎం.ఎ,
ముంగమూరువారి ఏధి, కాలరూ వి. వెంకటసుబ్బ
నెల్లూరు. రావు, H. L. M. S.

ప్రాధనరు రామమూరి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

:o:	
(1) కావలి	19-4-17 & 20-4-17 2 దినములు.
(2) ఒంగోలు	21-4-17 & 22-4-17 2 "
(3) బాపట్ల	23-4-17 & 24-4-17 2 "
(4) తెనాలి	25-4-17 to 28-4-17 4 "
(5) గుంటూరు	29-4-17 to 1-5-17 3 "
(6) గుడివాడ	2-5-17 & 3-5-17 2 "
(7) బండిరు	4-5-17 to 6-5-17 3 "
(8) భీమవరం	7-5-17 to 9-5-17 3 "
(9) ఏలూరు	10-5-17 to 14-5-17 5 "
(10) రాజువరేంద్ర	15-5-17 to 18-5-17 4 "
(11) కాకినాడ	19-5-17 to 22-5-17 4 "
(12) పెద్దాపురము	24-5-17 & 25-5-17 2 "
(13) పితాపురము	27-5-17 to 28-5-17 2 "
(14) తుని	29-5-17 to 31-5-17 3 "
(15) నరసిపల్లెం	5-6-17 to 8-6-17 4 "
(16) వోడనం	11-6-17 to 13-6-17 3 "
(17) అనకాపల్లె	15-6-17 to 17-6-17 3 "
(18) విశాఖపట్నం	18-6-17 to 20-6-17 3 "

The Glory of Man is his
STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.
Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago, U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.
Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.
Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested (669)

of free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the Andhra Patrika" to the—
ECTREUSS (A. P. DEPTT) SOLE AGENCY FOR THE EAST, BATALA

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారగుచున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, ప్రకృతి, గాంధీయ, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాఖ్యానములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

ఏప్రిలులు రెండవ వారములో వెలువడగలదు.

కాగితముల కలపున తేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటుంటున్న కలయవారు

నెంటునే వ్రాసికొను టుచితము:	నెల రు 2-0-0
అంగ్రహవత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" అగ్రసంవత్సర " " " 0-12-0	
అంగ్రహవత్రిక సంవత్సర, లేక నివృత్తిక రిమానుల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్గొనకుండుటకు పాండుల స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్విధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును పోస్టు చార్జియు మేము భరించుకొనెదము. నెంటునే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరంకనిగ్రహ పోస్టాఫీసు 156, బ్రాహ్మణ, మదరాసు.

ఉచితము!

మానవ గడియారము దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటలగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు సేర్వకొన వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ, 20, చినాబజారురోడ్, మదరాసు. 188

ఉచితము!!

వాదాసీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటుముంటి నుండు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను శుద్ధిచే, పాతబొప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

అపామధిసారసపరిల్లా గుణ మియ్యట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు వండుటకు 4 పౌన్సుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రొవైడరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No 2 BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే నాడుబడినది. నెల 0-4-0 పోస్ట్జీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఏకభాషాలిప్రశంస

ఇది తెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము

నెల 0-4-0 పోస్ట్జీ అధికము.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బొల్లములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుతురు. ఈసాలామిసిరి గురి బొట్టి నేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థుత్థలితము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలిసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన పరుగును. సాలామిసిరిఅనునది ఒకనాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ దేశములలో వైద్యగులచేతి. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము అజేతమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను నేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించినచో చూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపత్రిక పార్కులలో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీవెల రూ. 2-0-0.

తపాలాఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మైసూరు అగరు వత్తులు.

అంబరువత్తులు	... శేరు 1-కి రు 8-0-0, 2-0-0
మైసూరు సుగంధ వక్కపాడి శేరు డబ్బా 1-కి రు 1-0-0	
మైసూరు శ్రీగంధచూర్ణము	" " 1-0-0
దశాంగము లేక సుగంధసామరాణి	" " 1-0-0
పన్నీరు వత్తులు	... శేరు 1-కి " 1-0-0

ది ఆంగ్లో యిండియన్ ట్రేడింగు కంపెనీ, 105, చాచరాజపేట, బెంగుళూరు సిటీ.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723] ముదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒక సారి ఆగ్ధరుయిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలను.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

యెస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడివ ములా - బొమ్మల కాడ్లు - గాడి పుస్తకములు విక్రయించె కము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, ఏశాఖపట్టణము.

తేలుమందు వెల సీసా -కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధ గలదు

కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

శ్రీశేఖరై న గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖమ్మల ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము - ఆంధ్ర వచనము.

ఈ పుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 150 పటము లున్నవి.

బాలకాండము	అట్టజైండు 1-0-0	క్యాల్కో 1-4-0
అయోధ్యాకాండము 1-వ భా...	1-0-0	" 1-4-0
" 2-వ " ...	1-0-0	" 1-4-0
అరణ్యకాండము	... 1-4-0	" 1-8-0
కిష్కింధాకాండము	... 1-0-0	" 1-4-0
సుందరకాండము	... 1-8-0	" 1-12-0
యుద్ధకాండము 1-వ భాగము	1-0-0	" 1-4-0
" 2-వ " ...	1-0-0	" 1-4-0
" 3-వ " ...	1-0-0	" 1-4-0

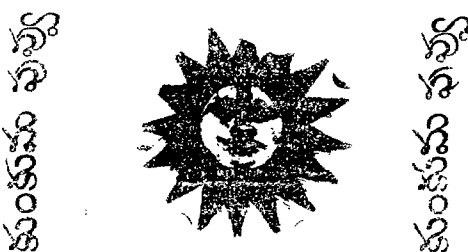
సంపూర్ణము 8 సంపుటములు.

బాల, అయోధ్యాకాండములు - 1 సంపుటము 8-8-0
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు-1 సంపుటము 4-8-0
యుద్ధకాండము - మూడుభాగములు, 1 సంపుటము 8-8-0
తైలబరియెడిమి- 80 పాన్లుకాగితములపైన మంచి అచ్చు, మేలైన కాల్కో జైండు, బాల, అయోధ్యా కాండములు చేరి 1-సంపుటము 5-0-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,

(285) ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (58) 21. నామ్మవీధి, బొంబాయి.